

Lovforslag nr. L 150. Fremsat den 12. marts 1982 af justitsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om rettens pleje m.v.

(Advokater m.v. Tilsyn med eksekutorer).

§ 1.

I lov om rettens pleje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 1 af 2. januar 1980, som ændret bl.a. ved lov nr. 213 af 13. maj 1981 og senest ved lov nr. 270 af 10. juni 1981, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 2, ændres »42« til: »45«.

2. § 15, stk. 1-4, affattes således:

»Københavns byret består af en præsident og 32 andre dommere.

Stk. 2. Retten i Århus består af en præsident og 12 andre dommere.

Stk. 3. Retten i Odense består af en præsident og 9 andre dommere.

Stk. 4. Retten i Aalborg består af en præsident og 8 andre dommere.«

3. § 16, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Oppebørsel af indtægter vedrørende skifte-, foged- og tinglysningsforretninger samt regnskabsaflæggelse herfor hører under den dommer eller fuldmægtig, som præsidenten bemyndiger dertil.«

4. I § 52 udgår: »chef for skiftekontoret under Københavns byret,«

5. § 105, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

6. Første bogs sjette afsnit affattes således:

»Sjette afsnit. Advokater

Kapitel 12.

Beskikkelse som advokat.

Udøvelse af advokatvirksomhed.

§ 119. Advokater beskikkes af justitsministeren.

Stk. 2. Ret til at få beskikkelse som advokat har enhver, der

- 1) er myndig og ikke under lavværgemål,
- 2) ikke har anmeldt betalingsstandsning og ikke er under konkurs,
- 3) har bestået juridisk kandidateksamen og
- 4) i mindst 3 år har været i praktisk juridisk virksomhed, jfr. stk. 3-5.

Stk. 3. Den i stk. 2, nr. 4, nævnte virksomhed består i deltagelse i almindelig advokatvirksomhed, herunder behandling af retssager, som autoriseret fuldmægtig hos en advokat, der udøver advokatvirksomhed, eller i arbejde i en juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet, hvori behandling af retssager indgår som en væsentlig del.

Stk. 4. Justitsministeren kan træffe afgørelse eller fastsætte regler om, at virksomhed i andre juridiske stillinger end dem, der er nævnt i stk. 3, helt eller delvis kan medregnes i den tid, der er nævnt i stk. 2, nr. 4, dog med højst 2 år.

Stk. 5. Justitsministeren kan endvidere i særlige tilfælde meddele advokatbeskikkelse til personer, som har udøvet en praktisk juridisk virksomhed, der fuldt ud kan ligestilles med den, der er nævnt i stk. 3.

Stk. 6. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at gennemførelsen af en teoretisk efteruddannelse på områder af særlig betydning for advokater er en betingelse for at få beskikkelse som advokat. Advokatsamfundet forestår uddannelsen. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om uddannelsens indhold, dens tilrettelæggelse og om betaling herfor. Justitsministeren kan i særlige tilfælde fritage for kravet om efteruddannelse.

§ 120. Personer, der ikke har fået beskikkelse som advokat, og personer, der er udelukket fra at udøve advokatvirksomhed, eller hvis ret hertil er ophørt i medfør af denne lov, må ikke betegne sig som advokat eller benytte en anden betegnelse, der er egnet til forveksling hermed. En advokat, der har deponeret sin beskikkelse i justitsministeriet, må ikke betegne sig som advokat i forbindelse med forretningsforhold.

Stk. 2. Overtrædelse af bestemmelserne i stk. 1 straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 121. Beskikkelse kan nægtes den, der er dømt for strafbart forhold, såfremt forholdet begrunder en nærliggende fare for misbrug af adgangen til at udøve advokatvirksomhed eller gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, der må kræves til udøvelse af advokatvirksomhed. Straffelovens § 78, stk. 3, gælder tilsvarende.

Stk. 2. Beskikkelse kan endvidere nægtes den, der i stilling eller erhverv har udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at den pågældende ikke vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde.

Stk. 3. Afslår justitsministeren i medfør af stk. 2 at meddele en person advokatbeskikkelse, kan den pågældende forlange spørgsmålet indbragt for landsretten. Sagen anlægges af justitsministeren i den borgerlige retsplejes former. Godkender retten justitsministerens afgørelse, kan spørgsmålet først påny indbringes for retten efter 2 års forløb.

§ 122. Udøvelse af advokatvirksomhed kan ikke forenes med en juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet, jfr. dog bestemmelsen i § 105.

Stk. 2. Udøvelse af advokatvirksomhed kan i øvrigt ikke forenes med nogen stilling i det offentlige tjeneste, medmindre justitsmi-

nisteren i særlige tilfælde gør undtagelse herfra.

Stk. 3. Justitsministeren kan tillade, at en advokat, der efter stk. 1 eller stk. 2 ikke kan udøve advokatvirksomhed, udfører en retssag.

§ 123. Enkeltmandsvirksomhed som advokat må kun udøves af en advokat, der i mindst et år enten har været i virksomhed som autoriseret fuldmægtig hos en advokat eller som advokat har været ansat hos eller virket i fællesskab med en anden advokat.

Stk. 2. To eller flere advokater må ikke udøve advokatvirksomhed i fællesskab, hvis ingen af dem opfylder den i stk. 1 nævnte betingelse.

Stk. 3. Justitsministeren kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i stk. 1 og 2.

§ 124. En advokat må ikke samtidig have kontor i flere retskredse.

Stk. 2. En advokat, som har oprettet kontor mere end ét sted inden for en retskreds, og som ved gennemførelsen af en ændret retskredsinddeling ville blive afskåret fra at fortsætte dermed i medfør af bestemmelsen i stk. 1, kan af justitsministeren få tilladelse til at have kontorer i hidtidigt omfang.

§ 125. En advokat er kun i de tilfælde, hvor loven indeholder særlige bestemmelser derom, forpligtet til at påtage sig udførelsen af en retssag.

§ 126. En advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Advokaten skal herunder udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klienternes tarv tilsiger. Sagerne skal fremmes med fornøden hurtighed.

Stk. 2. En advokat må ikke kræve højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Stk. 3. En advokat må ikke uden for sin advokatvirksomhed i forretningsforhold eller i andre forhold af økonomisk art udvise en adfærd, der er uværdig for en advokat.

§ 127. Advokatsamfundet udarbejder regler om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler, sikkerhed

mod økonomisk ansvar, som kan pådrages under udøvelse af advokatvirksomhed, og meddelelse af alle fornødne regnskabsmæssige og økonomiske oplysninger til advokatsamfundet samt regler om iværksættelse af de fornødne kontrolforanstaltninger. Reglerne skal godkendes af justitsministeren.

§ 128. Advokater, der er antaget til at udføre sager for parter, der har fri proces, skal rådgive og bistå ubemidlede i retlige anliggender.

Stk. 2. Advokater, der ikke er omfattet af stk. 1, kan ved anmeldelse til den myndighed, som justitsministeren bestemmer, påtage sig en tilsvarende forpligtelse.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om ydelse af retshjælp, herunder om omfanget af advokaternes forpligtelse, om hvilke sagsområder retshjælpen skal omfatte, og om hvem der skal være berettiget til retshjælp.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om vederlag til advokater for ydelse af retshjælp og om tilskud af statskassen til betaling af vederlaget. Det kan bestemmes, at den, der søger retshjælp, selv skal betale en del af vederlaget.

Stk. 5. Justitsministeren kan bestemme, at reglerne i stk. 1-4 ikke skal gælde i områder, hvor der ydes retshjælp af et retshjælpskontor. Justitsministeren kan af statskassen yde tilskud til sådanne kontorer.

§ 129. Borgerlig straffelovs §§ 144, 150-152 og 154-157 finder tilsvarende anvendelse på advokater og deres autoriserede fuldmægtige.

§ 130. Med henblik på opfyldelsen af direktiver udstedt af De europæiske Fællesskaber kan justitsministeren fastsætte bestemmelser om udøvelse af advokatvirksomhed her i landet, herunder om møderet for domstolene, for advokater, der er etableret i en anden EF-medlemsstat.

Kapitel 13.

Advokaternes møderet for domstolene. Autoriserede advokatfuldmægtige.

§ 131. Advokater er eneberechtigede til at udføre retssager for andre, jfr. dog §§ 136, 260 og 730. En bemyndigelse til at gøre en fordring eller anden rettlighed gældende i

eget navn giver ikke den, hvem bemyndigelsen er givet, ret til selv at møde i sagen, medmindre den pågældende er berettiget hertil efter reglerne i §§ 132-136.

§ 132. Enhver advokat har møderet for byret og for sø- og handelsretten i København i sager, som i medfør af §§ 224-226 ville høre under byret, samt for den særlige klageret.

§ 133. En advokat har møderet for landsret og i alle sager for sø- og handelsretten i København, når advokaten har bestået en prøve i procedure.

Stk. 2. Prøven kan foruden af advokater aflægges af autoriserede advokatfuldmægtige, der i medfør af § 136, stk. 4, kan give møde for landsretten.

Stk. 3. Prøven aflægges for en af landsretterne eller sø- og handelsretten i København.

Stk. 4. Prøven består i, at den pågældende udfører to retssager, der slutter med mundtlig domsforhandling. En sag kan kun danne grundlag for prøven, såfremt vedkommende ret finder den egnet hertil.

Stk. 5. Prøven er bestået, når retten finder udførelsen af sagerne tilfredsstillende. Retten kan dog ud fra den første sags karakter og udførelsen heraf erklære prøven for bestået alene på grundlag af denne sag. Den anden sag skal udføres senest 3 år efter udførelsen af den første sag, medmindre retten meddeler undtagelse herfra.

Stk. 6. Der er ikke adgang til at indstille sig til prøven mere end to gange.

§ 134. En advokat har møderet for højesteret, når den pågældende har indgivet anmeldelse til højesterets justitskontor vedlagt en erklæring fra advokatrådet om, at advokaten i mindst 5 år har været i virksomhed som advokat med møderet for landsret, og en erklæring fra vedkommende landsret om, at advokaten er øvet i procedure.

Stk. 2. Er en advokats udførelse af en sag for højesteret uforsvarlig, kan højesteret give advokaten en tilkendegivelse herom. Findes advokatens procedure for højesteret fortsat uforsvarlig, kan retten ved beslutning fratage advokaten møderetten. Møderetten kan generhverves ved rettens beslutning herom.

§ 135. Enhver advokat kan have en eller to autoriserede fuldmægtige, der skal have juridisk kandidateksamen.

Stk. 2. Autorisation meddeles af dommeren i den byretskreds, hvor vedkommende advokat har kontor. I de områder, der er henlagt til de i § 15 og § 16 a nævnte retter, meddeles autorisationen dog af rettens præsident eller den dommer, der er beskikket i medfør af § 16 a, stk. 3. Bestemmelsen i § 121 gælder tilsvarende.

§ 136. Under retssager, kan en advokat kun give møde ved en anden, såfremt denne er advokat og berettiget til at give møde for vedkommende ret, eller dette følger af stk. 2-8.

Stk. 2. Uden for mundtlig forhandling i retssager kan en advokat give møde for enhver ret ved sin autoriserede fuldmægtig eller en anden advokat.

Stk. 3. Ved mundtlig forhandling for byret og for sø- og handelsretten i København i sager, som i medfør af §§ 224-226 ville høre under byret, kan en advokat give møde ved sin autoriserede fuldmægtig.

Stk. 4. Ved mundtlig forhandling for landsretten og i alle sager for sø- og handelsretten i København kan en advokat med møderet for landsret give møde ved sin autoriserede fuldmægtig, såfremt der fremlægges dokumentation for, at den pågældende er advokat eller i mindst 2 år har været i en virksomhed, som er nævnt i § 119, stk. 3. Fuldmægtigens adgang til at procedere for landsretten gælder dog kun for et tidsrum af 2 år fra den første procedure. Når det findes rimeligt, kan den landsret, i hvis kreds fuldmægtigen er autoriseret, forlænge dette tidsrum.

Stk. 5. Oplysning om adgangen til at procedere efter stk. 4 og om forlængelse heraf påtegnes fuldmægtigens autorisation af landsrettens præsident. En ny autorisation skal indeholde oplysning om procedureadgangen og en eventuel forlængelse heraf.

Stk. 6. En advokat kan under mundtlig forhandling ved alle retter ved enhver uberygtet person fremsætte og begrunde begæring om sagens udsættelse på grund af forhold, hvorved advokaten selv hindres i at give møde.

Stk. 7. Uden for mundtlig forhandling i retssager kan en advokat endvidere give mø-

de ved enhver uberygtet person, der er fyldt 18 år, med angivelse af lovligt forfald. Retten og modparten kan kræve bevis for det lovlige forfald.

Stk. 8. Under fogedforretninger kan advokater give møde ved enhver uberygtet person, der er fyldt 18 år, medmindre der i mødet skal foregå forhandling om en tvist, eller fogedretten i øvrigt finder sådant møde uhensigtsmæssigt.

Kapitel 14.

Ophør af retten til at udøve advokatvirksomhed.

§ 137. Retten til at udøve advokatvirksomhed bortfalder, såfremt vedkommende ikke længere opfylder betingelserne i § 119, stk. 2, nr. 1 og 2.

§ 138. Retten til at udøve advokatvirksomhed kan efter reglerne i straffelovens § 79 frakendes under en straffesag, såfremt forholdet begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, der må kræves til udøvelse af advokatvirksomhed.

§ 139. Retten til at udøve advokatvirksomhed kan frakendes ved dom, såfremt det på grund af advokatens sindssygdом skønnes uforsvarligt, at vedkommende fortsat udøver advokatvirksomhed. Sagen anlægges ved landsretten af justitsministeren i den borgerlige retsplejes former. Advokaten har ret til fri proces, såfremt vedkommende opfylder betingelserne i § 330, stk. 1, nr. 2.

Stk. 2. Skønnes det på grund af advokatens sindssygdом nødvendigt for at afværge formuetab for klienter, kan retten under sagen ved kendelse efter påstand fra justitsministeren udelukke den pågældende fra at drive advokatvirksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort.

Stk. 3. Er grunden til frakendelse efter stk. 1 ikke længere til stede, tilbagegiver justitsministeren vedkommende retten til at drive advokatvirksomhed, såfremt den pågældende i øvrigt opfylder betingelserne for at udøve advokatvirksomhed. Afslår justitsministeren en anmodning herom, kan den pågældende forlange spørgsmålet indbragt for landsretten. En sådan begæring kan kun fremsættes

med 1 års mellemrum. Bestemmelsen i stk. 1, 2. pkt., gælder tilsvarende.

§ 140. Den, der under en retssag ved kendelse er udelukket fra at drive advokatvirksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort, samt den, hvis ret hertil er bortfaldet eller frataget i medfør af denne lov, skal tilbagelevere sin beskikkelse som advokat til justitsministeriet.

Stk. 2. Når den pågældende påny er berettiget til at udøve advokatvirksomhed, skal advokatbeskikkelsen udleveres efter begæring.

Stk. 3. Er retten til at udøve advokatvirksomhed faldet bort som følge af konkurs efter bestemmelsen i § 137, kan justitsministeren efter, at konkursboet er sluttet, afslå at udlevere beskikkelsen, såfremt der fortsat består anmeldte krav, som kan gøres gældende imod den pågældende.

§ 141. En advokat kan deponere sin beskikkelse i justitsministeriet. Beskikkelsen kan kun udleveres påny, såfremt advokaten opfylder betingelserne i §§ 119 og 121.

§ 142. For personer, der er udelukket fra at udøve advokatvirksomhed, eller hvis ret hertil er ophørt i medfør af §§ 137–139, gælder de regler, der er fastsat i medfør af § 127 om behandlingen af betroede midler, og advokatrådet fører tilsyn med reglernes overholdelse. Reglerne gælder, indtil advokatrådet bestemmer, at de skal ophøre hermed dog højst i 6 måneder fra udelukkelsen eller ophøret. Advokatrådet kan underrette den pågældendes klienter om udelukkelsen eller ophøret og om betydningen heraf.

Stk. 2. Overtrædelse af reglerne som nævnt i stk. 1 straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Kapitel 15.

Advokatsamfundet og advokatnævnet.

§ 143. Alle advokater er medlemmer af det danske advokatsamfund.

Stk. 2. Advokatsamfundets bestyrelse, der benævnes advokatrådet, fører tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige. Finder rådet, at en advokat ikke har handlet i overensstemmelse med de pligter, stillingen

medfører, kan det indklage den pågældende for advokatnævnet.

Stk. 3. Advokatsamfundet opdeles i et antal advokatkredse. Advokatkredsens bestyrelser bistår advokatrådet.

Stk. 4. Advokatsamfundet fastsætter regler om sin organisation og virksomhed i en vedtægt, der skal godkendes af justitsministeren.

§ 144. Advokatsamfundet opretter et advokatnævn. Advokatnævnet består af en formand og 2 næstformænd, der alle skal være dommere, samt af 15 andre medlemmer. Formanden og næstformændene udpeges af højesterets præsident. Af de øvrige medlemmer udpeges 6, der ikke må være advokater, af justitsministeren, medens 9 vælges af advokatsamfundet blandt advokater, der ikke er medlemmer af advokatrådet. Medlemmerne og stedfortrædere herfor udpeges for 4 år ad gangen.

Stk. 2. Ved nævnets behandling af en sag skal deltage et eller flere medlemmer af formandskabet, et eller flere af de medlemmer, der er udpeget af justitsministeren, og et antal advokater, der svarer til antallet af deltagende medlemmer af formandskabet og øvrige medlemmer.

Stk. 3. Advokatnævnet bistår ved sagernes forberedelse af advokatkredsens bestyrelser.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om advokatnævnets virksomhed, herunder om nævnets virksomhed i afdelinger og formandens og næstformændenes adgang til at afgøre sager.

§ 145. Ved behandlingen af sager, hvor kredsbestyrelserne skal bistå advokatnævnet, og sager efter § 146 om klager over vederlag tiltrædes bestyrelserne hver af et medlem, der ikke er advokat. Virker en kredsbestyrelse i flere afdelinger, tiltrædes kredsbestyrelsen dog af ét medlem for hver afdeling. Disse medlemmer og stedfortrædere herfor udpeges af justitsministeren for 4 år ad gangen efter indstilling fra vedkommende amtsråd, i København og på Frederiksberg henholdsvis borgerrepræsentationen og kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om kredsbestyrelsernes behandling af sager, hvor de skal bistå advokatnævnet, samt sager om klager over vederlag, herun-

der om kredsbestyrelsernes adgang til at hen-
vise sager til advokatnævnet.

Kapitel 15 a.

Salærklager.

§ 146. Klager over vederlag, som en advo-
kat har forlangt for sit arbejde, kan af den,
som har retlig interesse heri, indbringes for
bestyrelsen i den advokatreds, hvor advoka-
ten har sit kontor. Kredsbestyrelsen kan god-
kende vederlagets størrelse eller bestemme, at
vederlaget skal nedsættes eller bortfalde.

§ 147. Kredsbestyrelsens afgørelse kan
indbringes for advokatnævnet af hver af par-
terne samt af advokatrådet.

Stk. 2. Klage skal være indgivet til nævnet
inden 4 uger efter, at kredsbestyrelsens afgø-
relse er meddelt parterne. Nævnet kan dog
behandle en klage, der er indgivet senere,
når det findes rimeligt begrundet.

Stk. 3. Advokatnævnet kan godkende ve-
derlagets størrelse, eller bestemme at vederla-
get skal nedsættes eller bortfalde. Nævnets
afgørelse kan ikke indbringes for anden ad-
ministrativ myndighed.

§ 147 a. Så længe en sag behandles af en
kredsbestyrelse eller advokatnævnet, kan kla-
gesagens parter ikke anlægge sag ved dom-
stolene om de spørgsmål, der er omfattet af
klagen. Når fristen for indbringelse af kreds-
bestyrelsens afgørelse er udløbet uden, at
afgørelsen er indbragt for advokatnævnet,
eller advokatnævnet har truffet afgørelse,
kan hver af parterne indbringe sagen for
domstolene.

Kapitel 15 b.

Disciplinærsager.

§ 147 b. Klager over, at en advokat har
tilsidesat pligter, der følger af denne lov eller
af forskrifter fastsat i medfør af denne lov,
kan indbringes for advokatnævnet.

Stk. 2. Klager skal indgives inden 3 måne-
der efter, at klageren er blevet bekendt med
det forhold, som klagen vedrører. Nævnet
kan dog behandle en klage, der er indgivet
senere, når det findes rimeligt begrundet.

Stk. 3. Advokatnævnet kan afvise at be-
handle klager fra personer, der ikke har ret-
lig interesse i det forhold, klagen angår, samt

klager, der på forhånd må skønnes åbenbart
grundløse.

Stk. 4. Advokatnævnet kan lade parter og
vidner afhøre ved byretten på det sted, hvor
de bor.

§ 147 c. Finder advokatnævnet, at en ad-
vokat har tilsidesat pligter, der følger af den-
ne lov eller forskrifter fastsat i medfør af lo-
ven, kan det tildele advokaten en advarsel
eller irettesættelse eller pålægge vedkommen-
de en bøde på indtil 50.000 kr.

Stk. 2. Advokatnævnet kan under anven-
delse af tvangsbøder pålægge en advokat at
opfylde en forpligtelse som nævnt i stk. 1.
Nævnet kan endvidere, såfremt det skønnes
fornødent, fratage advokaten en sag og lade
en anden advokat, der er godkendt af klien-
ten, færdiggøre den.

Stk. 3. Har en advokat gjort sig skyldig i
grov eller oftere gentagen overtrædelse af
sine pligter som advokat, og de udviste for-
hold giver grund til at antage, at den pågæl-
dende ikke for fremtiden vil udøve advokat-
virksomhed på forsvarlig måde, kan advokat-
nævnet frakende advokaten retten til at ud-
føre sager eller forretninger af nærmere angiv-
nen karakter eller retten til at udøve advokat-
virksomhed. Frakendelsen kan ske i et tids-
rum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.
Bestemmelsen i § 142 gælder tilsvarende.

Stk. 4. Nævnets afgørelser, der ikke kan
indbringes for anden administrativ myndig-
hed, skal indeholde oplysning om adgangen
til domstolsprøvelse og fristen herfor.

Stk. 5. Advokatnævnet sender meddelelse
om en afgørelse til klageren, advokaten, ad-
vokatrådet og justitsministeriet. Nævnet kan
offentliggøre afgørelsen.

§ 147 d. Advokatnævnets afgørelse efter §
147 c, stk. 1 og 2, kan indbringes for lands-
retten af advokaten. Landsretten kan stadfæ-
ste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 2. Indbringelse skal ske inden 4 uger
efter, at afgørelsen er meddelt den pågælden-
de. Sagsanlæg har opsættende virkning for så
vidt angår afgørelser, der er truffet i medfør
af § 147 c, stk. 1.

Stk. 3. Afgørelsen indbringes ved, at advo-
katen anlægger sag mod advokatnævnet i
den borgerlige retsplejes former. Sagen an-
lægges ved den landsret, i hvis kreds advoka-
ten har kontor.

§ 147 e. Advokaten kan forlange en afgørelse efter § 147 c, stk. 3, indbragt for landsretten. Landsretten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 2. Begæring om sagsanlæg skal fremsættes over for justitsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Justitsministeren anlægger herefter sag mod advokaten i den borgerlige retsplejes former. Advokaten har ret til fri proces, såfremt vedkommende opfylder betingelserne i § 330, stk. 1, nr. 2.

Stk. 3. Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, men landsretten kan, hvis advokatnævnet har frakendt advokaten retten til at udøve advokatvirksomhed, ved kendelse udelukke den pågældende fra at udøve sådan virksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan ved dommen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

§ 147 f. Advokatnævnet kan til enhver tid ophæve en frakendelse efter § 147 c, stk. 3.

Stk. 2. Er frakendelsen sket indtil videre, og afslår advokatnævnet en ansøgning om ophævelse af frakendelsen, kan den pågældende forlange spørgsmålet indbragt for landsretten, såfremt der er forløbet 5 år efter frakendelsen. Sagen anlægges af justitsministeren i den borgerlige retsplejes former. Godkender landsretten advokatnævnets afgørelse, kan spørgsmålet først påny indbringes for retten efter 2 års forløb.«

7. § 335 a affattes således:

»§ 335 a. Personer, der opfylder betingelserne i § 330, stk. 1, nr. 2, har fri proces i følgende tilfælde:

- 1) Forbrugeren i sager, der indbringes af den pågældende for at få opfyldt en afgørelse, som er truffet af forbrugerklagenævnet eller af et klage- eller ankenævn, der er godkendt af forbrugerklagenævnet, eller et forlig, som er indgået for et af disse nævn.
- 2) Forbrugeren i sager, der indbringes af modparten med påstand om ændring af en af de i nr. 1 nævnte afgørelser eller forlig til skade for forbrugeren.
- 3) Den anden part i sager om en advokats vederlag, der indbringes af den pågældende for at få opfyldt en afgørelse, som er

truffet af en kredsbestyrelse eller af advokatnævnet.

- 4) Den anden part i sager om en advokats vederlag, som advokaten indbringer med påstand om ændring af en kredsbestyrelses eller af advokatnævnets afgørelse til skade for den anden part.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i § 333 betales eventuelle omkostninger til modparten af statskassen.

8. I § 336 b indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* En autoriseret advokatfuldmægtig eller en advokat, der ikke har møderet for landsret, kan beskikkes i en sag, der anmeldes som prøvesag, hvis det findes forsvarligt. Det er dog en betingelse, at sagen ikke på forhånd skønnes uegnet som prøvesag, og at parten meddeler samtykke hertil.«

9. Efter § 361 indsættes i *kapitel 33*:

»§ 361 a. Bestemmelsen i § 361 finder tilsvarende anvendelse i en sag om en advokats vederlag, såfremt den anden part anmoder om, at sagen behandles ved kredsbestyrelsen i vedkommende advokatreds, jfr. § 146. Forhandlingerne ved retten kan dog først fortsættes, når fristen for indbringelse af kredsbestyrelsens afgørelse er udløbet uden, at afgørelsen er indbragt for advokatnævnet, eller advokatnævnet har afsluttet behandlingen af sagen.

10. I § 839, *stk. 1, sidste pkt.*, udgår: «; for de omkostninger, som bevisoptagelsen vil medføre, må i dette tilfælde sådan sikkerhed stilles, som undersøgelsesretten bestemmer».

11. I § 886, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »§ 10, stk. 4,« til: »§ 10 b«.

12. I § 967, *2. pkt.*, ændres »§ 966, stk. 2,« til: »§ 966, stk. 4«.

§ 2.

I § 8, *stk. 1*, i lov nr. 119 af 20. april 1926 om tilsyn med de af eksekutorer behandlede dødsboer, som senest ændret ved § 69 i lov nr. 206 af 21. maj 1969, ændres »1.000 kr.« til: »10.000 kr.«.

§ 3.

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 1982.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 126 og 127 samt §§ 143–147 f som affattet i § 1, nr. 6, samt § 1, nr. 7 og 9 træder dog først i kraft den 1. juli 1983. Indtil dette tidspunkt gælder bestemmelserne i retsplejelovens §§ 133 og 134 samt §§ 139–147.

§ 4.

Stk. 1. Personer, der den 1. juli 1982 opfylder betingelserne for at få meddelt advokatbeskikkelse efter de hidtil gældende regler, kan beskikkes som advokat efter de i § 1 anførte regler, selvom de ikke opfylder kravene i retsplejelovens §§ 119, stk. 3, 4 og 6, som affattet i § 1, nr. 6.

Stk. 2. Personer, som justitsministeren har beskikket som advokat, og personer, som vil kunne beskikkes som advokat efter stk. 1, omfattes ikke af bestemmelsen i § 123 som affattet i § 1, nr. 6. Ansættelse hos eller virksomhed i fællesskab med sådanne advokater kan medregnes i den tid, der er nævnt i § 123, stk. 1.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

1. Lovforslaget har til formål at gennemføre en modernisering af de almindelige bestemmelser, der gælder for udøvelse af advokatvirksomhed.

Retsplejelovens generelle bestemmelser om advokater er samlet i første bogs sjette afsnit. Afsnittet indeholder navnlig regler om betingelserne for meddelelse af advokatbeskikkelse, om advokaternes møderet for domstolene, om advokaters rettigheder og pligter, og om ophør af retten til at udøve advokatvirksomhed. Afsnittet indeholder endvidere regler om advokatsamfundet, advokatrådet, advokatnævnet og de øvrige advokatmyndigheder.

Retsplejelovens afsnit om advokater er, siden loven trådte i kraft i 1919, undergået en række enkeltstående ændringer. Der er som følge heraf opstået et behov for at foretage en samlet gennemgang og vurdering af reglerne. I 1974 nedsatte justitsministeriet derfor efter opfordring fra advokatrådet et udvalg med denne opgave.

Udvalget, der bestod af repræsentanter for domstolene, advokatrådet, advokatfuldmægtigforeningen, universiteterne, Jurist- og Økonomforbundet samt justitsministeriet, afgav i 1979 betænkning vedrørende revision af retsplejelovens afsnit om advokater (nr. 871/1979). Betænkningen indeholder et lovudkast med bemærkninger.

Inden betænkningen blev afgivet, havde advokatudvalget afgivet en særskilt udtalelse af 10. oktober 1974 om, hvilke konsekvenser gennemførelsen af nye regler om karaktergivning ved de højere uddannelsesinstitutioner havde for retsplejelovens regler om advokater. Udvalget havde endvidere afgivet særskilte udtalelser af henholdsvis den 1. november 1974 og 3. juli 1975 om udvidelse af antallet af advokaters autoriserede fuldmægtige og om ændring af antallet af prøvesager ved landsretsprøven. Udtalelserne er optrykt som bilag 7-9 til udvalgets betænkning, og de ændringer, som udtalelserne vedrører, er gennemført ved lov nr. 267 af 26. juni 1975 og lov nr. 258 af 26. maj 1976.

Betænkningen har været sendt til udtalelse hos præsidenterne for østre landsret og vestre landsret,

Københavns byret samt retterne i Århus, Odense og Aalborg, hos dommerforeningen, dommerfuldmægtigforeningen, advokatrådet og advokatfuldmægtigforeningen, hos industriministeriet, forbrugerombudsmanden og forbrugerrådet, undervisningsministeriet, rigsadvokaten, politimesterforeningen, politifuldmægtigforeningen og amtsjuristforeningen samt Jurist- og Økonomforbundet. Justitsministeriets lovudkast har endvidere været drøftet på møder med repræsentanter for advokatrådet og forbrugerrådet.

Retsplejelovens afsnit om advokater er senest ændret ved lov nr. 213 af 13. maj 1981 om advokaters møderet for landsret m.v. Lovændringen tog sit udgangspunkt i advokatudvalgets behandling af dette spørgsmål. Forslagets behandling i folketinget findes gengivet i Folketingstidende 1980-81, sp. 9671, 9967ff., 10521, 10827, tillæg A, fortryk, blad 606, tillæg B, fortryk, blad 665, og tillæg C, fortryk, blad 681.

2. Advokatudvalget har i betænkningen foretaget en gennemgang af de gældende regler og overvejet, i hvilket omfang retsudviklingen og den samfundsmæssige udvikling i øvrigt har nødvendiggjort ændringer heraf.

Det anføres i betænkningen s. 47, at udvalget ikke har fundet grundlag for at foreslå ændringer i de fundamentale principper, der i dag er gældende for advokaters virksomhed. Udvalget anfører i den forbindelse, at såvel hensynet til retssikkerheden som almene retsplejehensyn i en retsstat kræver, at advokatprofessionens udøvere som hidtil både i henseende til deres etablering og til udøvelsen af deres virksomhed skal være uafhængige af den offentlige administration og af domstolene.

På grundlag af en gennemgang af den gældende retstilstand har udvalget ud over en række ændringer af overvejende systematisk og sproglig karakter navnlig overvejet ændringer på følgende områder:

F.t.l. vedr. rettens pleje m.v.

Uddannelse.

Udvalget har med hensyn til uddannelsen af advokater foreslået, at der for at styrke advokatens faglige kvalifikationer skabes hjemmel til at stille krav om obligatorisk deltagelse i en række kurser af særlig betydning for advokatvirksomhed som betingelse for at opnå advokatbeskikkelse. Efteruddannelsen skal navnlig sigte imod at supplere og uddybe den praktiske advokatuddannelse. Uddannelsen skal tidsmæssigt begrænses til et rimeligt antal timer, der kan placeres således, at deltagelsen ikke volder væsentlige afbræk i deltagerens daglige arbejde, og det skal tilstræbes, at betalingen for deltagelse i kurserne ikke indebærer nogen væsentlig økonomisk belastning af deltagerne og deres principaler.

Udvalget finder, at den nuværende uddannelses længde er passende og foreslår derfor opretholdelse af kravet om 3 års praktisk juridisk virksomhed som advokatfuldmægtig eller som ansat i en juridisk stilling ved domstolene, politiet eller anklagemyndigheden med behandling af retssager som den væsentlige beskæftigelse.

Udvalget foreslår, at der åbnes mulighed for, at virksomhed i flere juridiske stillinger end i dag skal kunne medregnes til den 3-årige praktiske uddannelse, der skal gennemføres for at opnå beskikkelse som advokat. Bl.a. for at sikre det fornødne kendskab til behandlingen af egentlige retssager foreslås det dog, at uddannelsen i disse stillinger højst kan medregnes i to år, og derfor skal suppleres med et års ansættelse enten som advokatfuldmægtig eller i en stilling ved politiet, anklagemyndigheden eller domstolene.

For yderligere at sikre, at enhver advokat opnår en vis praktisk erfaring med hensyn til advokatvirksomhed, inden den pågældende alene begynder at virke som advokat, foreslår udvalget, at enkeltmandsvirksomhed som advokat kun må udøves af en person, der i mindst 1 år har været i virksomhed som autoriseret fuldmægtig hos en advokat, eller som i et tilsvarende tidsrum som advokat har været ansat hos eller virket i fællesskab med en anden advokat.

Møderet for landsretten og højesteret.

Udvalget foreslår forskellige ændringer i reglerne om adgang til at møde for landsretten. Som anført ovenfor under pkt. 1 blev der med udgangspunkt i advokatudvalgets overvejelser gennemført en ændring af disse regler ved lov nr. 213 af 13. maj 1981 om advokaters møderet for landsret m.v.

Udvalget har ikke fundet anledning til at foreslå principielle ændringer i de gældende regler om opnåelse af møderet for højesteret.

Udvalget har overvejet de gældende regler om højesterets adgang til at fratage en advokat møderetten for højesteret, såfremt advokaten har vist sig uegnet til at procedere for højesteret. Udvalgets flertal finder, at den gældende ordning bør oprettholdes.

Advokatvirksomhed i aktieselskabsform.

Udvalget finder, at advokatvirksomhed på visse betingelser bør kunne udøves i aktie- eller anpartsselskabsform, idet udvalget anfører, at disse selskabsformer også for liberale erhverv fremstår som principielt hensigtsmæssige alternative rammer om udøvelsen af erhvervsvirksomhed – samt at de også vil kunne tilpasses advokatstandens særlige forhold.

Advokaters reklamerings.

Advokatrådets regler om god advokatskik og kollegialitet indeholder vejledende regler for advokaters reklamerings. Advokatudvalget finder det ikke tilfredsstillende, at advokatrådet ikke kan skride ind over for en tilsidesættelse af disse regler. Udvalget foreslår derfor, at der tilvejebringes hjemmel for, at reglerne som en bestanddel af reglerne om god advokatskik i fremtiden godkendes af justitsministeriet, og således at tilsidesættelse heraf kan sanktioneres med disciplinære foranstaltninger.

God advokatskik.

Udvalget foreslår, at de spredte regler i retsplejeloven om advokaters pligter samles i én lovbestemmelse, der forpligter advokaterne til at udføre deres hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klienter tilsiger, og i øvrigt at advokater skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Udvalget fremhæver, at det nærmere indhold af begrebet »god advokatskik« vil være afhængig af den til enhver tid rådende opfattelse, således at kravene til advokaters adfærd tilpasses ændringer i samfundsforholdene og deraf følgende ændrede krav til advokaterne. En tilsidesættelse af disse regler skal kunne medføre en disciplinær sanktion. Udvalget foreslår, at advokatsamfundet med justitsministeriets godkendelse fastsætter konkrete bestemmelser om, hvad der skal anses for god advokatskik.

Advokatsamfundet og dets myndighed.

Udvalget finder, at ordningen med advokaternes obligatoriske medlemskab af advokatsamfundet bør bevares. Det tvungne medlemskab er efter udvalgets opfattelse det naturlige grundlag for den nuværende disciplinærmyndighed og for advokatsamfundets tilsyn med overholdelse af de særlige pligter med hensyn til klientkonto, erstatningsfond og ansvarsforsikring.

Klager over advokater.

Efter de gældende regler i retsplejeloven har et særligt organ, advokatnævnet, der består af advokater valgt af advokatsamfundet, enekompetence til at ikende advokater disciplinære sanktioner for overtrædelse af de særlige advokatpligter (disciplinærsager). Advokatnævnet kan desuden som ankeinstans afgøre klager over advokaters salærberegning (salærsager). Sådanne salærklager afgøres dog i de fleste tilfælde på grundlag af frivillig voldgift i første instans af bestyrelsen for en af de 11 lokale kredse, som advokatsamfundet er opdelt i.

Udvalget behandler spørgsmålet om, hvorvidt denne klageordning fungerer tilfredsstillende, og anfører i den forbindelse, at den kritik, der i den offentlige debat har været rejst imod den gældende ordning, typisk går ud på, at det principielt må forekomme betænkeligt, at klager over advokaters virksomhed eller deres salærfastsættelse afgøres af deres egne standsfæller, og at ordningen derfor ikke frembyder den fornødne garanti for upartiske afgørelser, samt at ordningen i praksis ikke fungerer tilfredsstillende.

Udvalget har nøje overvejet disse synspunkter, men har ikke fundet holdepunkter for, at den nævnte kritik skulle være berettiget. Efter udvalgets opfattelse har advokatmyndighederne administreret den gældende ordning tilfredsstillende og effektivt og har vist både vilje og evne til at holde justits inden for standen. En ændring af den gældende ordning kan derfor efter udvalgets opfattelse ikke begrundes i den måde, hvorpå den har været praktiseret. Der henvises til betænkningen side 61 f.

På den baggrund finder udvalget, at advokatnævnet også i fremtiden skal påkende disciplinærsager. Udvalget foreslår samtidig, at nævnets afgørelse i fuldt omfang skal kunne efterprøves af domstolene. Udvalget stiller ikke forslag om ændring af nævnets sammensætning. Udvalget peger imidlertid på, at, såfremt det findes nødvendigt at befæste og øge tilliden til nævnet ved ændring af dets sammensætning, vil dette kunne ske ved, at

formanden for nævnet bliver en dommer udpeget af justitsministeriet.

Udvalget har endvidere indgående overvejet, hvorledes et ønske om større forbrugerindflydelse på salærklagesagerne kunne imødekommes. Udvalget peger i den forbindelse på en løsning, hvorefter der i hvert amt nedsættes et salærklagenævn bestående af en dommer som formand og 2 advokater og 2 medlemmer udpeget af vedkommende amtsråd m.v., og således at nævnenes afgørelser, der skal kunne fuldbyrdes, vil kunne indbringes for landsretten af begge parter.

Udvalget finder, at erstatningssager som hidtil bør behandles ved de almindelige domstole.

Ophør af retten til at drive advokatvirksomhed.

Udvalget har navnlig overvejet spørgsmålet om fortabelse af retten til at udøve advokatvirksomhed på grund af strafbart forhold. Udvalget foreslår, at man opretholder de særlige regler for advokater om adgang til at frakende retten til at udøve advokatvirksomhed, såfremt et strafbart forhold gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, der må kræves til udøvelse af advokatvirksomhed.

3. Justitsministeriet kan på de fleste punkter tiltræde udvalgets forslag; og det foreliggende lovforslag er på disse områder udarbejdet på grundlag af udvalgets lovudkast.

Med hensyn til forslagene om advokatvirksomhed i selskabsform, reklamering og klageordningen har justitsministeriet imidlertid ikke eller i alt fald ikke fuldt ud kunnet tiltræde udvalgets forslag.

Om justitsministeriets overvejelser med hensyn til disse spørgsmål kan anføres:

a. Som det fremgår ovenfor under pkt. 2, har udvalget foreslået, at advokater på visse betingelser opnår adgang til at drive advokatvirksomhed i aktie- eller anpartsselskabsform.

I forbindelse med høringen over advokatudvalgets betænkning er der af flere af domstolene og Den danske Dommerforening givet udtryk for betænkelighed ved indførelsen af en sådan ordning. Der henvises navnlig til, at der opstår risiko for, at advokatens personlige ansvar og det særlige tillidsforhold, som er forbundet hermed, ville kunne forflygtiges, såfremt der blev åbnet adgang for at drive advokatvirksomhed i aktieselskabsform.

Justitsministeriet kan tiltræde denne opfattelse, og der er ikke medtaget regler herom i lovforslaget. Der vil derfor fortsat ikke være adgang til at drive advokatvirksomhed i aktie- eller anpartsselskabsform.

b. De af advokatrådet vedtagne regler om reklamerings indgår som en bestanddel af de af rådet udarbejdede vejledende regler om god advokatskik og kollegialitet. Overtrædelse af disse regler kan ikke sanktioneres, men reglerne efterlevs i det alt væsentlige af advokaterne.

Industriministeriet har over for justitsministeriet givet udtryk for, at man af hensyn til konsekvenserne for monopolmyndighedernes arbejde ville finde det principielt uheldigt, såfremt advokatudvalgets forslag om, at der fastsættes bindende forskrifter for advokaters reklamering, gennemføres.

Justitsministeriet har bl.a. derfor ikke medtaget regler herom i lovforslaget. Advokatrådet vil som hidtil inden for rammerne af monopol- og konkurrencelovgivningen kunne vedtage vejledende regler om reklamering.

Justitsministeriet vil i lyset af de synspunkter, som advokatudvalget har anført i betænkningen, være opmærksom på, hvordan forholdene i praksis udvikler sig med hensyn til advokaters reklamering.

c. Med hensyn til advokatklageordningen har forbrugerrådet over for advokatudvalget bl.a. givet udtryk for, at advokaterne ikke selv bør behandle klager over advokater, og at den bestående klageordning efter forbrugerrådets opfattelse ikke har fungeret tilfredsstillende. Forbrugerrådet har derfor foreslået, at alle klager over advokaters virksomhed behandles af et centralt klagenævn, der oprettes af det offentlige, bestående af et ligeligt antal repræsentanter for forbrugerne og advokaterne med en dommer som formand, og således at der etableres et selvstændigt sekretariat til at undersøge og forberede sagerne. Omkostningerne til oprettelsen og driften af dette klagenævn og dets sekretariat foreslås afholdt af det offentlige. I forbrugerrådets udtalelse til justitsministeriet over advokatudvalgets betænkning peges der endvidere på, at udgifterne hertil eventuelt vil kunne pålignes advokaterne i lighed med, hvad der f.eks. gælder for bank- og sparekassetilsynets kontrolopgaver i forhold til pengeinstitutterne. Forbrugerrådet har særligt givet udtryk for at måtte tage afstand fra advokatudvalgets forslag om oprettelse af *lokale* salærklagenævn, idet forbrugerrådet bl.a. finder, at behandlingen i et centralt nævn også af disse sager vil være en mere effektiv og for samfundet billigere løsning.

Ingen af de øvrige hørte myndigheder har tiltrådt den nævnte kritik af den bestående ordning. Enkelte domstole har dog peget på, at tilliden til advokatnævnets afgørelser formentlig kunne styr-

kes, såfremt der som formand for nævnet blev udpeget en dommer.

Justitsministeriet er enig med advokatudvalget og de hørte myndigheder i, at der ikke foreligger konkrete holdepunkter for at antage, at advokatmyndighederne ikke skulle have administreret den gældende ordning på en tilfredsstillende måde. Justitsministeriet lægger imidlertid vægt på, at den klageordning, der gennemføres i forbindelse med den foreliggende samlede regulering af advokaters virksomhed, får en sådan karakter, at den i overensstemmelse med den almindelige udvikling på dette område sikrer offentlig indseende med og indflydelse på afgørelserne, og således kan være egnet til at forøge tilliden i offentligheden til behandlingen af klagesagerne.

På baggrund af det oplyste om omfanget og antallet af såvel salærklager som disciplinærklager, der behandles af advokatmyndighederne i dag, og under hensyn til disse sagers ofte komplicerede karakter, er det justitsministeriets opfattelse, at oprettelsen af en ny offentlig, selvstændig klageinstitution til at behandle dette sagsområde vil nødvendiggøre opbygning af et sekretariat af en ikke ubetydelig størrelse. Sekretariatets medarbejdere skulle endvidere være i besiddelse af betydelige faglige kvalifikationer og erfaring med hensyn til advokatvirksomhed, såfremt sagerne skulle kunne forberedes på en forsvarlig måde, og klagerne kunne få den nødvendige bistand til varetagelse af deres interesser.

Udgifterne til oprettelsen og driften af en sådan myndighed må antages at blive betydelige.

Justitsministeriet har derfor fundet det ønskeligt at der etableres en ordning, der på en gang kan bygge på den omfattende ekspertise, erfaring og arbejdskraft, som hidtil er stillet til rådighed af advokatsamfundets medlemmer, og som samtidig sikrer det offentlige en mere direkte indflydelse på udviklingen af »god advokatskik« og derved kan medvirke til at forøge tilliden i offentligheden til, at klager over advokater i alle tilfælde behandles på en fuld forsvarlig måde.

På denne baggrund foreslås det, at advokatnævnet etableres med et formandskab af dommere, således som det også har været overvejet af advokatudvalget, og at nævnets medlemmer suppleres med et antal repræsentanter for samfundet, der i kraft af deres personlige integritet og kendskab til samfundsforhold i videre forstand vil kunne tilføre nævnet en bredere viden og autoritet.

For at sikre at disciplinærsagerne kan blive oplyst med bistand på lokalt plan, foreslår justitsministeriet endvidere, at kredsbestyrelserne efter

instruktion fra advokatnævnet kan forberede behandlingen af disse sager. Anvendelsen af kredsbestyrelsen på dette område vil endvidere gøre det muligt lokalt at bistå den enkelte klager i tilfælde, hvor en advokats tilsidesættelse af sine pligter gør det påkrævet at yde hurtig bistand af juridisk art for at undgå retstab for klienten.

På grundlag af det oplyste om antallet af klagesager under den nuværende ordning og omfanget af det arbejde, som udføres af det nuværende advokatnævnet, må det antages, at det ikke vil være praktisk muligt at gennemføre en ordning, hvorefter det foreslåede advokatnævnet skal behandle samtlige klager inden for både disciplinær- og salærområdet. Det vil derfor være nødvendigt at aflaste nævnet for en del af sagerne, og justitsministeriet foreslår, at kredsbestyrelserne får adgang til at træffe afgørelse i første instans i salærsagerne, således at en afgørelse frit kan ankes til advokatnævnet af en part, som ikke er tilfreds med kredsbestyrelsens afgørelse. På grundlag af de hidtidige erfaringer med hensyn til anke af kredsbestyrelsernes afgørelser i salærsager må det antages, at hovedparten af sagerne vil blive afgjort af kredsbestyrelsen på en for klageren tilfredsstillende måde, idet mindre end 10 pct. af afgørelserne ankes til advokatnævnet under den nugældende ordning.

Advokatnævnets afgørelser i salærsager vil endvidere af parterne frit kunne indbringes til efterprøvelse ved de almindelige domstole.

For at sikre den fornødne tillid i offentligheden til kredsbestyrelsernes forberedelse af disciplinærsager og afgørelser som første instans i salærsager foreslås det, at kredsbestyrelserne ved behandlingen af disse sager tiltrædes af en repræsentant for det offentlige, der ikke selv må være advokat.

Med henblik på at kunne vurdere kredsbestyrelsernes behandling af sagerne vil advokatnævnet løbende udarbejde materiale, der belyser udviklingen med hensyn til antallet af sager og behandlingstiden ved de enkelte kredsbestyrelser, ligesom justitsministeriet på dette grundlag vil kunne holde sig underrettet om sagsbehandlingstiden såvel i de enkelte kredse som ved advokatnævnet selv.

Med hensyn til de egentlige sager om erstatning dvs. sager, hvori der er spørgsmål om, hvorvidt en advokat i sin virksomhed har gjort sig skyldig i et erstatningspådragende forhold, finder justitsministeriet i lighed med advokatudvalget, at disse forsat bør afgøres af de almindelige domstole.

Efter justitsministeriets opfattelse vil anvendelsen af den foreslåede klageordning i praksis næppe volde klienter og andre personer, der ønsker at klage over en advokat, særlige vanskeligheder, når

ordningen er gennemført. Advokaterne selv vil have pligt til at vejlede klienterne om, hvordan de kan forholde sig, hvis de ønsker at klage, ligesom advokatrådet, kredsbestyrelserne og advokatnævnet samt de retsanvendende myndigheder vil kunne yde bistand til klagerne. Der vil i forbindelse med ordningens gennemførelse blive udsendt en vejledning om den nye klageordning.

Advokatrådet har over for justitsministeriet erklæret sig indforstået med udformningen af den foreslåede klageordning.

Forbrugerrådet har givet udtryk for, at forslaget ikke i tilstrækkeligt omfang imødekommer de synspunkter som forbrugerrådet har anført i forbindelse med kritikken af den bestående ordning. Rådet finder fortsat, at der bør etableres en central klageordning efter de principper, som forbrugerrådet tidligere har givet udtryk for, og som er sammenfattet i indledningen til litra c.

d. På baggrund af justitsministeriets forslag til advokatnævnets opgaver og sammensætning og ud fra principielle synspunkter har justitsministeriet fundet det rigtigst, at den nærmere fastlæggelse af indholdet af »god advokatskik« foretages af advokatnævnet og ikke på forhånd fastsættes i bindende forskrifter udfærdiget af advokatrådet. Advokatrådet vil sørge for, at advokatnævnets mere principielle tilkendegivelser løbende gøres bekendt for advokaterne og sikre, at der udarbejdes retningslinier for god advokatskik, hvoraf det fremgår, hvilke principper der er fastlagt eller tiltrådt af advokatnævnet.

4. Advokatsamfundet vil i forbindelse med gennemførelsen af den nye klageordning informere offentligheden herom bl.a. gennem dagspressen samt gennem udsendelsen af en vejledende pjece, der vil blive udarbejdet i samarbejde med justitsministeriet.

5. Som det fremgår af det anførte ovenfor under pkt. 3, er det hensigten, at udgifterne til gennemførelse af efteruddannelseskurser for advokatfuldmægtige m.v. i det væsentlige skal finansieres gennem kursusafgifter. Udgifterne til gennemførelsen og administrationen af den foreslåede advokatklageordning vil, bortset fra udgifterne til vederlag m.v. til de af det offentlige udpegede medlemmer i advokatnævnet og kredsbestyrelse, blive afholdt af advokatsamfundet. Det offentlige udpeger 3 dommere og 6 andre medlemmer til advokatnævnet og omkring 11 – 13 medlemmer til kredsbestyrelserne samt stedfortrædere herfor. Om de hensyn, der skal lægges vægt på i forbindelse med udpegnin-

gen, og om medlemmernes opgaver henvises til bemærkningerne til §§ 144 og 145.

Gennemførelsen af forslaget vil medføre et vist administrativt merarbejde i justitsministeriets departement. Det gælder navnlig i forbindelse med tilrettelæggelsen og den løbende kontrol med gennemførelsen af den obligatoriske efteruddannelse for advokatfuldmægtige. Det vil derfor blive påkrævet med en personaleudvidelse på 1 akademisk medarbejder.

Hertil kommer udgifterne til vederlag m.v. til de offentlige repræsentanter, der indgår i den foreslåede klageordning.

De samlede årlige udgifter vil udgøre ca. 1 mill. kr.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Lovforslaget svarer med de ændringer, der følger af det anførte under pkt. 3 i de almindelige bemærkninger, og mindre ændringer af lovteknisk og systematisk karakter i det væsentlige til lovudkastet i advokatudvalgets betænkning. I lovforslaget er i § 1, nr. 1-4 og 10-12 endvidere medtaget mindre i det væsentlige lovtekniske ændringer af forskellige bestemmelser i retsplejeloven, og i § 2 er medtaget en justering af beløbsgrænsen for eksekutorers kassebeholdning i loven om tilsyn med de af eksekutorer behandlede dødsboer.

I *bilaget* til lovforslaget er optrykt de bestemmelser, der berøres af lovforslaget.

Til § 1.

Til nr. 1 og 2.

Forslagene er en konsekvens af, at antallet af dommerstillinger blev forhøjet ved de pågældende retter i forbindelse med vedtagelsen af finanslovene for 1980 og 1981.

Til nr. 3 og 4.

Forslagene er en konsekvens af, at stillingen som chef for Københavns byrets skiftekontor blev nedlagt i forbindelse med vedtagelsen af tillægsbevillingsloven for 1979.

Til nr. 5.

Forslaget er en konsekvens af, at bestemmelsen i § 105, stk. 2, om at udøvelse af advokatvirksomhed i almindelighed er uforenelig med stillingen som rigsadvokat eller statsadvokat, afløses af den foreslåede bestemmelse i § 122, hvorefter udøvelse af advokatvirksomhed som hovedregel ikke kan forenes med en juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet.

Til nr. 6.

Lovforslagets *kapitel 12* indeholder de nærmere regler om betingelserne for at meddele advokatbeskikkelse samt almindelige bestemmelser om udøvelse af advokatvirksomhed, herunder regler om god advokatskik og om retshjælp.

Til § 119.

Bestemmelsen indeholder de formelle betingelser for, at en person har ret til at få meddelt beskikkelse som advokat. Bestemmelsen svarer i det væsentlige til § 119, stk. 1-6, i betænkningssudkastet, og der henvises til bemærkningerne hertil i betænkningen side 76 ff.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* suppleres det gældende krav om, at en ansøger ikke må være ude af rådighed over sit bo, med et krav om, at den pågældende ikke må have anmeldt betalingsstandsning.

Det foreslås endvidere, at kravene om, at ansøgeren skal være fyldt 25 år og have dansk indfødsret, ophæves, idet de øvrige betingelser for at opnå beskikkelse herunder navnlig kravet om kandidatsamen i praksis bevirker, at de nævnte krav er uden selvstændig betydning.

Den formelle betingelse om afgivelse af en højtidelig forsikring i den gældende lovs § 120 og om betaling af en afgift foreslås endvidere ophævet.

Kravene til den praktiske advokatuddannelse er nærmere angivet i *stk. 3 - 5*.

Ifølge *stk. 3* kan kravet opfyldes ved, at den pågældende kandidat deltager i almindelig advokatvirksomhed som autoriseret fuldmægtig hos en advokat. Det er præciseret, at der skal indgå behandling af retssager i denne virksomhed, og at det endvidere er en betingelse, at advokaten rent faktisk udøver advokatvirksomhed. Bestemmelsen giver endvidere som hidtil adgang for, at ansættelse i juridiske stillinger ved domstolene, anklagemyndigheden og politiet kan danne grundlag for beskikkelse, når der indgår behandling af retssager i stillingen.

Efter bestemmelsen i *stk. 4* er der i videre omfang end efter de hidtidige regler adgang til at medregne praktisk juridisk virksomhed udenfor et advokatkontor i den 3-årige praktiske uddannelse. Efter bestemmelsen kan justitsministeren træffe afgørelse om, at virksomhed i en stilling, hvori der udføres juridisk arbejde, kan medregnes i et nærmere bestemt omfang dog højst med 2 år af den samlede uddannelsesperiode på 3 år. Når der har dannet sig en vis praksis på dette område, vil justitsministeren kunne udfærdige en bekendtgørelse om, hvilke stillinger der kan blive tale om, og med hvilken vægt, de kan medregnes. Det er ikke hensigten, at der skal foretages en konkret bedømmelse af ansørgernes personlige arbejdsforhold, men det er alene karakteren af den pågældende stilling, der skal indgå i bedømmelsen. Ved afgørelsen af, om en bestemt virksomhed falder ind under bestemmelsen, skal der lægges vægt på, om den pågældende stilling indebærer, at dens indehaver får erfaringer og kundskaber af en sådan art, at de vil kunne være til gavn i en senere virksomhed som advokat. Som anført af advokatudvalget bør der ikke stilles for restriktive krav til stillinger, der medregnes i den samlede uddannelsesperiode med kortere tid. Således må det anses for rimeligt, at f.eks. stillinger som juridiske sagsbehandlere i centraladministrationen eller i kommunerne kan medregnes med indtil ét år i den praktiske uddannelse.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 5* kan justitsministeren efter en konkret vurdering meddele advokatbeskikkelse til personer, der har udøvet en praktisk juridisk virksomhed, der fuldtud kan ligestilles med virksomhed som autoriseret fuldmægtig hos en advokat eller virksomhed i en stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet som nævnt i *stk. 3*.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 6*, der er ny i forhold til gældende ret, kan justitsministeren fastsætte regler om, at det skal være en betingelse for at opnå advokatbeskikkelse, at ansøgeren har gennemgået en særlig teoretisk uddannelse efter juridisk kandidateksamen.

Justitsministeriet finder på samme måde som advokatudvalget, at det er ønskeligt, at advokatfuldmægtige og andre, der ønsker at blive advokater, under den praktisk betonedede uddannelse supplerer og uddyber deres viden gennem kursusdeltagelse. På grundlag af de synspunkter, der er anført i betænkningen side 48 ff., har justitsministeriet overvejet, om det er nødvendigt, at denne efteruddannelse bliver gjort obligatorisk som en betingelse for at få advokatbeskikkelse, således som det foreslås af flertallet af advokatudvalgets medlem-

mer. Bl.a. på grundlag af udtalelserne fra de hørte myndigheder, herunder Danmarks Jurist- og Økonomforbund kan justitsministeriet tilslutte sig, at gennemførelse af uddannelsen gøres til en betingelse for at opnå advokatbeskikkelse.

Ifølge bestemmelsen kan justitsministeren fastsætte de nærmere regler om uddannelsens indhold, tilrettelæggelsen og om deltagernes betaling herfor.

Ved fastsættelsen af indholdet af de obligatoriske kurser vil der blive lagt vægt på, at uddannelsen skal supplere og uddybe deltagernes kunnen og praktiske erfaringer indefor områder, der er af særlig betydning for advokater. Uddannelsen vil endvidere blive indrettet og løbende justeret således, at dens indhold tilpasses den juridiske universitetsuddannelses almene sigte og faglige indhold.

I overensstemmelse med de synspunkter, der er anført af advokatudvalget, vil uddannelsen blive tilrettelagt således, at den i videst muligt omfang kan indpasses i deltagernes normale arbejde. Varigheden af de obligatoriske kurser vil afhænge af det behov, der skønnes at være, men vil dog ikke sammenlagt overstige 20 – 24 kursusdage fordelt på enkeltkurser af 2–3 dages varighed. Omkostningerne og dermed betalingen for deltagelsen vil blive søgt holdt på et rimeligt niveau. Justitsministeriet finder det naturligt, at den obligatoriske uddannelse søges integreret i den uddannelsesaktivitet, som advokatsamfundet allerede i dag gennemfører, og hvis indhold specielt tager sigte på de opgaver, som udføres af advokater. Det foreslås derfor, at advokatsamfundet skal forestå gennemførelsen af uddannelsen.

Den nærmere tilrettelæggelse og gennemførelse af kursusordningen tænkes at skulle ske i samarbejde med en styringsgruppe, bl.a. med deltagelse af repræsentanter for advokatrådet og advokatfuldmægtigene.

Til § 120.

Bestemmelse svarer i det væsentlige til betænkningensudkastets § 120. Det er dog udtrykkeligt angivet, at der heller ikke må benyttes betegnelser, der er egnet til forveksling med betegnelsen advokat. Der er i *stk. 2* fastsat bødestraf for overtrædelsen af bestemmelserne.

Til § 121.

Bestemmelsen træder i stedet for den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 119, *stk. 1*, om, at den, der ønsker advokatbeskikkelse, skal have ført en retskaffenandel. Ændringen tilsigter ikke at ændre retstilstanden på dette område. Bestemmel-

sen svarer til betækningsudkastets § 119, stk. 7, der er omtalt i betænkningen side 77-78.

Bestemmelsen i *stk. 2* tager navnlig sigte på handlinger, der ikke har medført strafferetlig tiltale, men hvor den pågældende f.eks. har udvist uredelighed eller i anden virksomhed på grov måde har tilsidesat hensynet til sine kunder.

Nægtelse af beskikkelse efter bestemmelsen i *stk. 1* kan af den pågældende kræves indbragt for retten efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3. Nægtelse af beskikkelse efter *stk. 2* kan i medfør af *stk. 3* ligeledes kræves indbragt for retten i en sag, der anlægges af justitsministeriet i den borgerlige retsplejes former.

Til § 122.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 121.

Bestemmelsen i *stk. 1* er ikke til hinder for, at advokater varetager hverv ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet i tilfælde, hvor det følger af lovgivningen, at indehaveren af hvervet skal udøve advokatvirksomhed. Det gælder således f.eks. bestemmelsen i retsplejelovens § 1 a, stk. 3, hvorefter en af den særlige klagerets medlemmer skal være »i virksomhed som advokat«.

I bestemmelsen i *stk. 2* er det i overensstemmelse med den hidtidige praksis på området blevet præciseret, at undtagelsesadgangen kun kan anvendes i særlige tilfælde.

I *stk. 3* foreslås det i overensstemmelse ved betækningsudkastets § 121, stk. 2, at kompetencen til at tillade en advokat at føre en sag, selvom den pågældende er offentligt ansat, samles hos justitsministeren. Herved sikres en mere ensartet behandling af de pågældende ansøgninger, der bør afgøres ud fra en vurdering af, om den omstændighed, at advokaten er offentligt ansat, kan frembyde en risiko for retssagens korrekte behandling. Spørgsmålet, om hvorvidt advokaten også skal have tilladelse fra sin ansættelsesmyndighed reguleres ikke af bestemmelsen. Der henvises iøvrigt til betænkningen side 78.

Til § 123.

Bestemmelsen er ny i forhold til gældende ret. Formålet med bestemmelsen, der er foreslået af advokatudvalget, er at sikre, at enhver advokat, der begynder at virke som advokat på egen hånd, har opnået en vis praktisk erfaring med hensyn til udøvelsen af advokatvirksomhed. Indførelsen af denne bestemmelse skal navnlig ses i sammenhæng

med den udvidede adgang til at blive advokat, der er foreslået i § 119.

Som anført i betænkningen side 78 må det antages, at bestemmelsen kun vil medføre en begrænset indskrænkning i adgangen til at drive advokatvirksomhed alene, fordi der i praksis kun er meget få advokater, der etablerer en enkeltmandsvirksomhed uden i forvejen at have virket på et advokatkontor som advokat eller fuldmægtig.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 3* kan justitsministeriet i særlige tilfælde fritage for kravet om ansættelse hos eller samvirke med en anden advokat. Bestemmelsen kan navnlig tænkes anvendt i tilfælde, hvor den pågældende gennem udøvelsen af sin hidtidige beskæftigelse har været i nær forbindelse med praktisk advokatvirksomhed på en sådan måde, at den pågældende må antages at have opnået det fornødne kendskab hertil.

Til § 124.

Bestemmelsen svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende bestemmelse i § 122.

Til § 125.

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 132 og betækningsudkastets § 125. Det er ikke fundet nødvendigt at medtage den af advokatudvalget foreslåede præcisering af, at advokater ikke uden særlig hjemmel kan pålægges at udføre andre hverv.

Til § 126.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 1* skal en advokat udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Ved god advokatskik forstås den adfærd som gode og omhyggelige, fagligt kompetente advokater udviser, og som opfylder de faglige og etiske krav, der må opstilles på grundlag af lovgivningens regler om advokaters funktioner.

Det nærmere indhold af begrebet »god advokatskik« vil som det anføres i advokatudvalgets betænkning side 59 være afhængig af den til enhver tid rådende opfattelse, således at kravene til advokaters adfærd må tilpasses ændringer i samfundsforholdene og deraf følgende ændrede opgaver for advokaterne. Begrebet rummer dog en fast kerne af normer, der vil være gældende til enhver tid. Foruden de krav, der udtrykkeligt er angivet i selve bestemmelsen, vil begrebet »god advokatskik« navnlig omfatte krav om *hæderlighed*, *nojsagtighed* og *pålidelighed*, således som det følger af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 143.

Den nærmere fastlæggelse af indholdet af »god advokatskik« i forskellige relationer vil blive foretaget af advokatnævnet i forbindelse med afgørelser af disciplinærsager, der indbringes for nævnet. Nævnets afgørelser af, hvad der skal anses for god advokatskik på et bestemt område, vil kunne efterprøves fuldt ud af de almindelige domstole i forbindelse med en sag, der er indbragt for domstole i medfør af forslagens § 147 d eller § 147 e.

Ifølge *stk. 2* må en advokat ikke kræve højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt. Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende bestemmelse i § 134, *stk. 1*. Bestemmelserne er dog udvidet til også at omfatte vederlag for andet arbejde end udførelse af retssager. Bestemmelsen kan danne grundlag for, at et vederlag nedsættes eller bortfalder, hvis spørgsmålet indbringes for en kredsbestyrelse og eventuelt efterfølgende for advokatnævnet efter forslagens §§ 146 og 147 eller for de almindelige domstole under et civilt søgsmål.

Bestemmelsen angiver samtidig en advokatpligt, hvis tilsidesættelse efter omstændighederne har karakter af en disciplinærforseelse.

Fastsættelse af vederlag for advokaters arbejde vil i øvrigt være undergivet den almindelige pris- og konkurrencelovgivning.

Det er ikke fundet nødvendigt at medtage de specielle regler om salæraftaler i den gældende lovs § 134, *stk. 2* og 3. Disse forhold må antages at blive tilstrækkeligt reguleret af begrebet god advokatskik og de almindelige aftaleretlige ugyldighedsregler. Der henvises herom til betænkningen side 79.

I *stk. 3* bestemmes, at en advokat også uden for sin advokatvirksomhed i forretningsforhold eller i andre forhold af økonomisk art skal undlade at udvise en adfærd, der er uværdig for en advokat. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 144, *stk. 1, 2. pkt.*

Den advokat, der handler i strid med reglerne i § 126, *stk. 1-3*, kan i medfør af forslagens § 147 b indbringes for advokatnævnet, der vil kunne ikende advokaten en disciplinær sanktion. Er der tale om en adfærd, der findes at være i strid med god advokatskik, uden at indholdet af denne retlige standard dog er blevet præciseret i tilstrækkeligt omfang på det pågældende område, må reaktionen normalt bestå i, at det fastslås, at den pågældende adfærd er i strid med god advokatskik med den retsvirkning, at en gentagelse sanktioneres med disciplinær straf.

Som anført under *pkt. 3, litra d*, i de almindelige bemærkninger, forudsættes det, at nævnets mere

principielle afgørelser offentliggøres, og at advokatrådet sørger for, at der udarbejdes retningslinier for god advokatskik, hvoraf det fremgår, hvilke principper der er fastlagt eller tiltrådt af advokatnævnet. Enhver advokat vil være forpligtet til løbende at holde sig orienteret om indholdet af begrebet god advokatskik.

Til § 127.

Ifølge bestemmelsen skal advokatsamfundet udarbejde regler om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler, ansvarsforsikring og erstatningsfond m.v. Reglerne skal godkendes af justitsministeren. Tilsidesættelse af reglerne vil kunne sanktioneres som en disciplinærforseelse. Der henvises i øvrigt til betænkningen side 59-60.

Til § 128.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 135.

Spørgsmålet om udformningen af den offentlige retshjælpsordning er taget op til en samlet overvejelse i et udvalg, der er nedsat af justitsministeriet.

Til § 129.

Bestemmelsen svarer i princippet til den gældende retsplejelovs § 136, *stk. 1*. Bestemmelsen er udvidet til at omfatte autoriserede fuldmægtige. I bestemmelsen er kun medtaget de bestemmelser i straffelovens kapitel 16 om forbrydelse i offentlig tjeneste eller hverv, som efter deres indhold kan anvendes over for advokater. Betækningsudkastets henvisning til straffelovens §§ 146 og 148 om domsmyndighed m.v. er ikke medtaget. Dette skyldes, at medlemmerne af det foreslåede uafhængige advokatnævn må anses for direkte omfattet af de pågældende bestemmelser. Det samme må gælde medlemmerne af advokatsamfundets kredsbestyrelser i det omfang, de yder bistand til advokatnævnet eller behandler sager om klager over vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde.

Til § 130.

Bestemmelsen svarer til den gældende retsplejelovs § 129 a, der er gennemført ved lov nr. 93 af 14. marts 1979.

Til kapitel 13.

Kapitlet indeholder regler om advokaters mødret for domstolene og om autoriserede fuldmægtige.

I overensstemmelse med advokatudvalgets forslag herom er der ikke i forslaget medtaget en bestemmelse, der svarer til den gældende retsplejelovs § 127 om, at en advokat ikke kan give møde eller lade give møde for en enkelt dommer, med hvem advokaten er gift eller nærmere beslægtet eller besvogret. Det medfører, at de almindelige regler om inhabilitet for dommere i retsplejelovens kapitel 5 vil finde anvendelse i sådanne tilfælde, således at enkeltdommere må vige deres sæde i samme omfang som dommere i kollegiale retter. Der henvises til betænkningen side 79.

Til § 131.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende retsplejelovs § 131 og betænkningssudkastets § 131. Bestemmelsen i den gældende lovs § 131, stk. 2, om indgreb i advokaternes eneret gennem en profmatransport er ikke gentaget, idet den må anses for overflødig.

Til § 132.

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den gældende retsplejelovs § 123.

Til § 133.

Bestemmelsen svarer til den gældende retsplejelovs § 124, således som den blev gennemført ved lov nr. 213 af 13. maj 1981.

Til § 134.

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer i det væsentlige til den gældende retsplejelovs § 126, stk. 1. I overensstemmelse med betænkningssudkastet foreslås det dog som en administrativ forenkling, at advokatrådet og ikke justitsministeriet udfærdiger erklæringen om, at advokaten har været i virksomhed som advokat med møderet for landsret i mindst 5 år.

Bestemmelsen i *stk. 2* svarer i princippet til den gældende bestemmelse i § 126, stk. 2. Det foreslås dog i overensstemmelse med betænkningssudkastets § 134, stk. 2, at det bestemmes, at møderetten kun kan fratages en advokat, efter at der er meddelt den pågældende en advarsel. Om den hidtidige anvendelse af bestemmelsen og advokatudvalgets overvejelser henvises til betænkningen side 57.

Til § 135.

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den gældende retsplejelovs § 130, således som den blev gennemført ved lov nr. 260 af 8. juni 1979.

Efter *stk. 2, 2. pkt.*, finder bestemmelsen i § 121 om adgangen til at nægte at beskikke en person som advokat tilsvarende anvendelse med hensyn til en dommers autorisation af advokatfuldmægtige. Dommerens afgørelse er af administrativ karakter og kan af den, der nægtes autorisation, påklages til justitsministeriet.

Til § 136.

Bestemmelsen svarer med enkelte administrative forenklinger i det væsentlige til den gældende retsplejelovs §§ 128 og 129 og § 136 i betænkningssudkastet.

Til kapitel 14.

Kapitlet indeholder reglerne om ophør af retten til at udøve advokatvirksomhed.

Til § 137.

Ifølge bestemmelsen bortfalder retten til at udøve advokatvirksomhed, når vedkommende bliver umyndiggjort, anmelder betalingsstandsning eller kommer under konkurs. Bestemmelsen afviger fra den gældende bestemmelse i § 138, stk. 1, ved, at umyndiggørelsen, anmeldelsen af betalingsstandsning og konkursen nu umiddelbart bevirker, at retten til at udøve advokatvirksomhed falder bort, således at det ikke længere er nødvendigt, at justitsministeriet formelt fratager den pågældende retten.

Til § 138.

Bestemmelsen, der afløser den gældende retsplejelovs § 137, svarer med en redaktionel ændring til betænkningssudkastets § 138. Om baggrunden for forslaget henvises til betænkningen side 68.

Bestemmelsen medfører, at spørgsmålet om suspension af retten til at udøve advokatvirksomhed under sagen skal afgøres efter reglerne i straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt. Som det fremgår af betænkningen side 81, vil dette ikke medføre nogen væsentlig ændring i den bestående retstilstand. Den foreslåede ændring betyder endvidere, at spørgsmålet om varigheden af rettighedsfrakendelsen og om generhvervelse af retten til at udøve advokatvirksomhed skal afgøres efter straffelovens 79, stk. 1, 3. pkt. Dette medfører bl.a., at det er retten og ikke som nu justitsministeriet, der skal træffe bestemmelse om, hvorvidt retten til at udøve advokatvirksomhed kan generhverves.

Efter den gældende retsplejelovs § 137, stk. 4, har advokatens anke af en dom, hvorved han er frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed,

ikke opsættende virkning. Henvisningen til straffelovens § 79 i den foreslåede bestemmelse medfører, at retten kan afgøre, om en anke skal have opsættende virkning, jfr. straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt.

Bestemmelsen i den gældende retsplejelovs § 137, stk. 3, om at frakendelse i visse tilfælde kan ske ved dom, selvom der ikke gennemføres en straffesag, er ikke medtaget, idet advokaten i de pågældende tilfælde vil kunne drages til ansvar under en disciplinærsag, hvis strafferetlig tiltale ikke rejses.

Til § 139.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende retsplejelovs § 138, stk. 2. Der er dog i overensstemmelse med betækningsudkastets § 139 foreslået den ændring i forhold til den gældende regel, at retten midlertidigt kan fratage en advokat retten til at udøve advokatvirksomhed på grund af sindssygdom, hvis det skønnes nødvendigt for at afværge formuetab for klienter.

Fremsætter advokaten begæring om fri proces over for retten, har han krav herpå, hvis de økonomiske betingelser herfor er opfyldt.

Til § 140.

I *stk. 1* bestemmes det, at den, der ikke må udøve advokatvirksomhed, skal tilbagelevere sit beskikkelsesdokument til justitsministeriet.

I bestemmelserne i *stk. 2 og 3*, der svarer til den gældende retsplejelovs § 138, stk. 3, og betækningsudkastets § 140, stk. 2 og 3, præciseres, at en person, der ønsker at få udleveret sin beskikkelse som advokat på ny, også på udleveringstidspunktet skal opfylde betingelserne for at blive beskikket som advokat.

Til § 141.

Ifølge bestemmelsen, der svarer til betækningsudkastets § 140, stk. 1, kan en advokat deponere sin beskikkelse i justitsministeriet. Beskikkelsen kan kun udleveres på ny, hvis den pågældende på udleveringstidspunktet opfylder betingelserne for at få beskikkelse.

Til § 142.

Efter de hidtidige regler ophører bl.a. de bestemmelser, der er fastsat i medfør af § 127 om behandling af betroede midler (klientkontoreglerne) med at have virkning fra det tidspunkt, en person er udelukket fra eller ophørt med at være berettiget til at udøve advokatvirksomhed, ligesom advokatrådets adgang til at føre tilsyn hermed

bortfalder over for disse personer. Herved kan der opstå en økonomisk risiko for den pågældendes klienter, der ikke altid vil være bekendt med udelukkelsen m.v. eller om betydningen heraf med hensyn til reglerne om klientkontomidler.

Det foreslås derfor, at de særlige regler, der fastsættes i medfør af § 127 om behandling af klientmidler fortsat skal finde anvendelse i disse tilfælde, og at advokatrådet skal føre tilsyn med overholdelsen. Når advokatrådet finder det for svarligt, skal reglerne bringes til ophør ved underretning til den pågældende. Reglerne ophører dog altid med at gælde for den pågældende efter 6 måneder.

Det foreslås endvidere, at advokatrådet kan underrette klienterne om udelukkelsen eller ophøret og om betydningen heraf med hensyn til reglerne om klientkontomidler, ansvarsforsikring m.v. Underretningen vil normalt kunne ske ved individuel meddelelse til klienterne.

Da den pågældende normalt ikke længere vil kunne disciplinærforfølges, er det fundet nødvendigt at medtage en bestemmelse i *stk. 2* om straf for overtrædelse af de regler, der er fastsat i medfør af § 127, om behandling af klientmidler og om tilsynet hermed.

Til kapitel 15.

Kapitlet indeholder bestemmelser om advokatsamfundets organisation og opgaver og om oprettelsen af et advokatnævns m.v.

Klageordningen foreslås udformet således, at der oprettes et nyt advokatnævn med et formandskab på 3 dommere og i øvrigt bestående af 9 advokater og 6 andre medlemmer, der repræsenterer offentligheden.

De lokale advokatkredsers bestyrelser, kredsbestyrelserne, tiltrædes af et medlem, der ikke selv må være advokat, som repræsenterer offentligheden.

Advokatnævnet skal behandle og træffe afgørelse i alle disciplinærsager. Advokatnævnet skal endvidere træffe afgørelse i klagesager om advokatsalærer, der indbringes for nævnet, efter at en lokal kredsbestyrelse har truffet afgørelse i 1. instans.

Kredsbestyrelserne skal træffe afgørelse i alle sager om klager over vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde, med klageadgang til advokatnævnet. Kredsbestyrelserne skal endvidere efter instruktion fra advokatnævnet medvirke ved forberedelsen af disciplinærsagerne. Om baggrunden for den foreslåede klageordning henvises til pkt. 3, litra c, i de almindelige bemærkninger.

Til § 143.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til de gældende bestemmelser i retsplejelovens §§ 139, 140 og 146. De nærmere regler om advokatsamfundets organisation og opgaver fastsættes ifølge *stk. 4* af advokatsamfundet selv i en vedtægt, der skal godkendes af justitsministeren.

Advokatsamfundets bestyrelse, advokatrådet, fører ifølge bestemmelsen i *stk. 2* tilsyn med advokaterne og deres fuldmægtige. Rådet har som følge af denne tilsynsopgave en egentlig pligt til selv at tage forhold, som rådet bliver opmærksom på, op til undersøgelse, og eventuelt indklage den pågældende advokat for advokatnævnet.

I overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler vil justitsministeriet som hidtil indhente udtalelser fra advokatrådet i sager, der vedrører advokaterne, herunder også i konkrete sager om meddelelse af beskikkelse og om fratagelse af retten til at udøve advokatvirksomhed.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 3* opdeles advokatsamfundet i et antal regionale kredse. Hver advokatkreds vælger en bestyrelse, der kan repræsentere kredsen og bistå advokatrådet. De nærmere bestemmelser om opdelingen i advokatkredse, valg og sammensætning af kredsbestyrelserne og om bestyrelsernes opgaver fastsættes i advokatsamfundets vedtægt.

Ifølge de gældende vedtægter for advokatsamfundet er landet opdelt i 11 kredse, og bestyrelserne har 5 medlemmer, i én kreds dog 9 medlemmer. Advokatsamfundet overvejer for tiden at foretage forskellige ændringer i den nuværende kredsinddeling med henblik på at opnå en mere hensigtsmæssig størrelse og geografisk opdeling.

Til § 144.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 1* opretter advokatsamfundet et advokatnævn. Advokatnævnet skal ifølge bestemmelserne i § 146 og § 147 b træffe afgørelse i alle disciplinærsager samt i sager om klager over kredsbestyrelsens afgørelser i salærsager.

På baggrund af antallet og omfanget af de sager, der må forventes at skulle afgøres af advokatnævnet, foreslås det, at nævnet bliver på i alt 18 medlemmer, således at nævnet kan fungere i flere afdelinger.

Ifølge bestemmelsen skal nævnet bestå af et formandskab på 3 dommere udpeget af højesterets præsident, 6 medlemmer, der ikke må være advokater, udpeget af justitsministeren og 9 advokater valgt af advokatsamfundet.

De 6 medlemmer, der udpeges af justitsministeren, skal repræsentere offentligheden og særlig varetage samfundets interesser i forbindelse med løsningen af advokatnævnets opgaver, herunder bl.a. fastlæggelsen af, hvilken adfærd advokater skal udvise for at opfylde kravet om at handle i overensstemmelse med »god advokatskik«, og bedømmelsen af hvad der i den enkelte sag må anses for et »rimeligt vederlag«.

På baggrund af de mangeartede og ofte komplicerede problemer, der indgår i behandlingen af sådanne sager, er det nødvendigt, at de pågældende medlemmer har en betydelig indsigt i almindelige samfunds- og erhvervsforhold. Det er endvidere af væsentlig betydning for nævnets samlede autoritet, at de pågældende medlemmer ikke udpeges som repræsentanter for bestemte interessegrupper eller erhverv, men udpeges i kraft af deres integritet og personlige egenskaber. Hvervet vil således ikke kunne pålægges offentligt ansatte som en tjenestepligt.

Da der ved udpegningen af de pågældende medlemmer af nævnet som anført må lægges vægt på deres indsigt i forskellige dele af samfundslivet, forudsættes spørgsmålet taget op til drøftelse med de større interesseorganisationer inden for arbejdsmarkedet og erhvervslivet, herunder forbrugerrådet.

De 9 medlemmer, der skal være advokater, vælges af advokatsamfundet efter regler, der fastsættes i advokatsamfundets vedtægt.

Som anført ovenfor er det fundet nødvendigt, at nævnet får adgang til at virke i flere afdelinger. Det vil efter justitsministeriets opfattelse ikke være hensigtsmæssigt på forhånd i selve loven at fastlægge størrelsen af de enkelte afdelinger, da dette bør afgøres på grundlag af antallet og karakteren af de sager, der i fremtiden indbringes for nævnet. I bestemmelsen i *stk. 2* fastsættes derfor alene det hovedprincip, der skal gælde for sammensætningen af de enkelte afdelinger.

Advokatnævnet udøver en offentligretlig funktion og er som en del af den offentlige forvaltning undergivet reglerne i straffeloven om udøvelse af offentlige hverv, herunder reglerne om tavshedspligt.

Ved behandlingen af de pågældende sager er advokatnævnet forpligtet til at sørge for, at de nødvendige oplysninger foreligger, og de nødvendige undersøgelser er foretaget, inden nævnet træffer afgørelse i en sag. Det følger af kravet om god advokatskik, at den indklagede advokat har pligt til at forsyne nævnet med de oplysninger og dokumenter m.v., som nævnet finder af betydning

for en sags behandling. Advokaten vil endvidere være forpligtet til at fremkomme med udtalelser og at give møde for nævnet eller en kredsbestyrelse for at afgive forklaring om forhold, som nævnet finder er af betydning for sagens afgørelse. Advokaten vil dog af hensyn til trediemand kunne nægte at give nævnet oplysninger i overensstemmelse med retsplejelovens regler om vidneudelukkelse, ligesom advokaten vil kunne nægte at udtale sig, såfremt forklaringen må antages at ville udsætte advokaten for en disciplinærsanktion eller for straf. Advokatens manglende medvirken til sagens oplysning vil efter omstændighederne få karakter af en disciplinærforsøelse, ligesom nævnet afhængig af sagens karakter kan tillægge advokatens manglende medvirken ved sagens oplysning virkning til fordel for klageren.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 3* bistås advokatnævnet af kredsbestyrelserne. Advokatnævnet vil kunne pålægge en kredsbestyrelse at indhente de oplysninger, der er nødvendige, for at nævnet kan træffe afgørelse i en sag. De nærmere regler for kredsbestyrelsens bistand fastsættes i medfør af § 145, stk. 2.

De nærmere regler for advokatnævnets virksomhed fastsættes ifølge *stk. 4* af justitsministeren. I reglerne vil der bl.a. i overensstemmelse med sædvanlig praksis blive fastsat bestemmelser om inhabilitet og om afstemning, herunder at formandens stemme er udslagsgivende i tilfælde af stemmelighed i det samlede nævn eller en afdeling. Reglerne vil endvidere indeholde bestemmelser om, at en klager har adgang til personlig fremmøde for nævnet eller efter nævnets bestemmelse for en repræsentant for nævnet eller den lokale kredsbestyrelse. Advokaternes pligter med hensyn til sagers oplysning vil kunne præciseres i reglerne. I overensstemmelse med den hidtidige praksis vil nævnet kunne udpege en advokat til at virke som anklager i en disciplinærsag for nævnet samt besikke en forsvarer for indklagede, ligesom nævnet vil kunne udpege en advokat, der kan varetage en klagers interesser, når der findes at være behov herfor.

Der vil blive fastsat nærmere regler om adgangen til at behandle sager i afdelinger og om formandens adgang til at fordele sagerne mellem de enkelte afdelinger. Sager om principielle spørgsmål og sager, hvis udfald kan forventes at få indgribende betydning, f.eks. som følge af at retten til at udøve virksomhed frakendes en advokat, bør i videst muligt omfang afgøres af det samlede nævn. Reglerne vil endvidere indeholde nærmere bestemmelser om, at formanden og næstformanden kan

afgøre visse processuelle spørgsmål og på nævnets vegne træffe afgørelse i sager af presserende karakter og i øvrigt træffe mere rutineprægede afgørelser.

I almindelighed er der ikke offentlig adgang til møder i nævn og råd i den offentlige forvaltning, og efter de gældende regler i advokatsamfundets vedtægter er der ikke offentlig adgang til advokatnævnets møder.

Advokatudvalget har som anført i betænkningens side 67 overvejet, i hvilket omfang der burde indføres mødeoffentlighed med hensyn til advokatnævnets behandling af såvel salær- som disciplinærsager.

Udvalget peger på, at der ikke er grundlag for at indføre offentlighedsregler, der afviger fra tilsvarende regler inden for andre disciplinær- eller klageordninger, og at der såvel i salærsager som disciplinærsager mod advokater meget ofte vil fremkomme oplysninger om klienters og modparters private forhold, som er undergivet advokatens tavshedspligt, og som de pågældende har et rimeligt krav på unddrages offentlighed. Der peges endvidere på, at ubetinget offentlighed efter omstændighederne kunne påføre de pågældende advokater konsekvenser, som ikke står i rimeligt forhold til en mulig disciplinær forfølgelse.

På baggrund af de regler, der gælder for tjenestemænd i forbindelse med tjenestemandsførhør og reglerne for revisornævnet foreslår udvalget derfor, at der som udgangspunkt ikke er offentlighed i forbindelse med nævnets møder, men at den indklagede advokat kan forlange offentlighed, medmindre dette vil kunne tilføje nogen en uforholdsmæssig krænkelser.

Justitsministeriet kan tiltræde denne opfattelse, men finder dog, at der kan forekomme sager af en sådan offentlig interesse, at nævnet bør kunne træffe afgørelse om, at sagen skal behandles i offentlighed i det omfang dette ikke tilføjer nogen en uforholdsmæssig krænkelser, uanset at den indklagede advokat ikke selv har begæret offentlighed. Bestemmelser herom vil blive fastsat i de regler, der skal gælde for nævnets virksomhed.

Til § 145:

Ifølge bestemmelsen i § 144, stk. 3, skal kredsbestyrelserne bistå advokatnævnet ved sagsforberedelsen, og kredsbestyrelserne skal ifølge § 146 træffe afgørelse som 1. instans i sager om klager om vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde (salærsager).

Ved behandlingen af salærsager og sager, hvor kredsbestyrelsen bistår advokatnævnet, tiltrædes kredsbestyrelsen ifølge bestemmelsen i *stk. 1* af et medlem, der skal repræsentere det offentlige. Navnlig i Københavnsområdet vil det på grund af advokatkredsens størrelse formentlig blive nødvendigt at lade kredsbestyrelsens behandling af disse sager foregå i flere afdelinger. Det er derfor i *2. pkt.* bestemt, at kredsbestyrelser, der virker i flere afdelinger, tiltrædes af et medlem for hver afdeling. Medlemmerne udpeges af justitsministeren efter indstilling fra vedkommende amtsråd og i Københavnsområdet efter indstillinger fra borgerrepræsentationen i København og kommunalbestyrelsen på Frederiksberg.

Ved indstillingen og udpegningsen af medlemmer, der skal repræsentere det offentlige, skal der lægges vægt på, at de pågældende i kraft af deres uddannelse eller praktiske erfaringer har et så betydeligt kendskab til forholdene i samfundet og erhvervslivet, at de har mulighed for at medvirke effektivt ved behandlingen af de sager, der forelægges kredsbestyrelsen. Medlemmerne må ikke være advokater, og de pågældende behøver ikke være medlemmer af vedkommende amtsråd m.v. Medlemmer, der skal repræsentere det offentlige, udpeges for 4 år ad gangen. Af praktiske grunde vil det blive tilstræbt, at medlemsperioderne følger de kommunale valgperioder, således at de medlemmer, der udpeges ved lovens ikrafttræden, kun udpeges for en periode, der svarer til den resterende kommunale valgperiode.

Ved behandlingen af de pågældende sager påhviler det kredsbestyrelsen at sørge for, at de nødvendige oplysninger foreligger og de nødvendige undersøgelser foretages, inden kredsbestyrelsen træffer afgørelse i salærsager eller inden en disciplinærsag sendes til advokatnævnets afgørelse. Dette betyder ikke nødvendigvis, at kredsbestyrelsen altid selv skal fremskaffe alle de fornødne oplysninger. På grund af sagernes karakter vil det ofte alene være klageren selv, der er i stand til at fremskaffe en del af disse oplysninger. Kredsbestyrelsen skal vejlede klageren om, hvilke oplysninger der er af betydning for sagens afgørelse. Advokaterne har på samme måde som over for advokatnævnet pligt til at medvirke til sagens oplysning over for kredsbestyrelsen.

I forbindelse med den bistand, som kredsbestyrelsen skal yde advokatnævnet i disciplinærsager, kan nævnet give nærmere instruktioner om, hvilke forhold der navnlig ønskes belyst gennem kredsbestyrelsens behandling. I disse sager vil kredsbestyrelsen være forpligtet til – som hidtil – at vejlede

klageren og om fornødent yde juridisk bistand på stedet for at afbøde de retstab, der eventuelt vil kunne opstå for den pågældende som følge af, at en advokat tilsidesætter sine pligter. Kredsbestyrelsen har endvidere en selvstændig pligt til generelt at påse, at advokaterne handler i overensstemmelse med deres pligter, og kredsbestyrelsen skal henlede advokatrådets opmærksomhed på forhold, der giver grundlag for mistanke om, at der foreligger en disciplinærforsøelse. Kredsbestyrelsen vil endvidere være forpligtet til at vejlede om adgangen til at klage over en advokat til advokatnævnet.

Kredsbestyrelsen udøver ved behandlingen af disse sager en offentligretlig funktion og er som organ i denne sammenhæng en del af den offentlige forvaltning. Medlemmerne er derfor bl.a. omfattet af straffelovens regler om tavshedspligt.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 2* fastsætter justitsministeren nærmere regler om kredsbestyrelsens behandling af disse sager. Der vil herunder foruden sædvanlige regler om inhabilitet og afstemning blive fastsat regler om, at en klager har ret til personlig fremmøde for kredsbestyrelsen eller en repræsentant for bestyrelsen, at en afgørelse skal være begrundet, og at det af afgørelsen skal fremgå, om den er truffet af en enig kredsbestyrelse. Advokaternes pligter med hensyn til at medvirke til at oplyse sagerne vil kunne præciseres i reglerne.

Reglerne vil indeholde nærmere bestemmelse om, at en kredsbestyrelse i særlige tilfælde kan henvise en salærsag til advokatnævnets afgørelse. Det vil navnlig kunne ske med hensyn til sager af væsentlig, principiel karakter eller sager, hvor særlærfastsættelsen forudsætter, at et mere principielt disciplinærspørgsmål er afgjort.

Til kapitel 15 a.

Kapitlet indeholder bestemmelser om behandlingen af klager over vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde.

Til § 146.

Ifølge bestemmelsen kan klager om vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde, indbringes for kredsbestyrelsen i den advokatkreds, hvor advokaten har sit kontor.

Klager kan indbringes for kredsbestyrelsen af enhver, der har retlig interesse heri. Det vil navnlig gælde en advokats klienter, men også for andre som f.eks. skyldnere i incassosager kan fastsættelsen af et advokatsalær have en sådan økonomisk

betydning, at der vil foreligge den fornødne retlige interesse.

Er en klage ved en fejltagelse blevet sendt til advokatrådet, advokatnævnet eller en forkert kredsbestyrelse, vil disse myndigheder sørge for, at klagen sendes til den rette kredsbestyrelse og underrette klageren herom. Det følger endvidere af kravet om god advokatskik, at en advokat skal vejlede sin klient om, at et salærkrav kan prøves af kredsbestyrelsen, såfremt klienten giver udtryk for, at han finder, at salærkravet er for stort.

Til § 147.

Ifølge bestemmelsen kan hver af parterne indbringe kredsbestyrelsens afgørelse for advokatnævnet. Kredsbestyrelsens afgørelse skal være ledsaget af en vejledning om klageadgangen.

Foruden parterne kan også advokatrådet indbringe afgørelsen for advokatnævnet. Denne adgang for advokatrådet skal ses på baggrund af rådets almindelige tilsynbeføjelse og kan medvirke til at sikre, at der ikke udvikler sig en forskellig praksis i salærsager ved de enkelte kredsbestyrelser. Det må antages, at rådets klageadgang kun vil blive udnyttet i meget få tilfælde.

Til § 147 a.

Klageordningen er som udgangspunkt ikke til hinder for, at parterne kan vælge at indbringe spørgsmål om salærkrav for de almindelige domstole, jfr. dog den særlige bestemmelse, der er forelået i § 1, nr. 9.

Ifølge bestemmelsen i § 147 a kan klagesagens parter dog ikke anlægge sag ved de almindelige domstole, når salærklagen er indbragt for en kredsbestyrelse og behandles af kredsbestyrelsen eller senere af advokatnævnet.

Ordningen svarer i princippet til, hvad der gælder for sager, der er indbragt for forbrugerklagenævnet.

Når sagen er afsluttet ved klageorganerne, kan en part, der er utilfreds med afgørelsen, frit anlægge en sag ved domstolene. Afgørelser, der er truffet af en kredsbestyrelse eller advokatnævnet, kan således ikke umiddelbart fuldbyrdes. En advokat, der ikke ønsker at opfylde en kredsbestyrelsens afgørelse, vil imidlertid handle i strid med god advokatskik, hvis han ikke rettidigt indbringer spørgsmålet til afgørelse for advokatnævnet.

Når advokatnævnets afgørelse foreligger, må det endvidere følge af god advokatskik, at advokaten snarest muligt enten opfylder afgørelsen og udtrykkelig meddeler den anden part, at han affin-

der sig med advokatnævnets afgørelse, eller anlægger sag ved de almindelige domstole. I et sådan tilfælde vil den anden part have ret til fri proces, hvis de økonomiske betingelser herfor er opfyldt, jfr. forslaget § 1, nr. 7.

Til kapitel 15 b.

Kapitlet indeholder regler om behandlingen af klager over, at en advokat har tilsidesat sine pligter, og om disciplinærsanktioner.

Til § 147 b.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 1* kan klager over, at en advokat har tilsidesat sine pligter, indbringes for advokatnævnet.

Klager kan ifølge *stk. 3* indgives af klienter og andre, der har en retlig interesse i det konkrete forhold, som klagen angår. Et mere generelt ønske om, at advokater handler i overensstemmelse med god advokatskik vil ikke i sig selv kunne opfylde kravet om den fornødne retlige interesse. Advokatrådet kan i medfør af bestemmelsen i § 143, stk. 2, indbringe klager for nævnet.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 4* kan advokatnævnet i disse sager lade parter og vidner afhøre ved retten. Bestemmelsen er hidtil kun blevet anvendt i yderst sjældne tilfælde. På baggrund af karakteren af de afgørelser, som nævnet træffer i disciplinærsager, finder justitsministeriet imidlertid ligesom advokatudvalget, at adgangen til at foretage afhøringer for retten bør opretholdes.

Til § 147 c.

Bestemmelsen angiver de sanktioner, som advokatnævnet kan anvende i en disciplinærsag over for en advokat. Bestemmelsen træder i stedet for den gældende retsplejelovs § 144, stk. 2, og svarer i princippet til § 147 i betækningsudkastet.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 2* kan advokatnævnet anvende fortløbende bøder for at tvinge en advokat til at opfylde sine pligter. Advokatnævnet kan endvidere fratage advokaten behandlingen af en eller flere bestemte sager og lade en anden advokat fuldføre dem. Har advokatnævnet truffet en sådan afgørelse, vil advokatens undladelse af at udlevere sagens dokumenter kunne sanktioneres som en selvstændig disciplinærforsøelse. Udleveringen vil endvidere kunne fremtvinges ved brug af tvangsbøder eller gennem en umiddelbar fagedforretning.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 3* kan advokatnævnet frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller

retten til i det hele taget at udøve advokatvirksomhed. Frakendelsen kan ske i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre. Advokatudvalget foreslår i betænkningen side 82, at frakendelsen skulle kunne ske for en periode på 3 måneder. Justitsministeriet finder imidlertid, at det næppe vil være af praktisk betydning at kunne frakende for et så begrænset tidsrum, og mindsteperioden er derfor fastsat til 6 måneder.

Efter bestemmelsen kan frakendelsen i øvrigt udstrækkes til et tidsrum på 5 år eller gælde indtil videre, således som det gælder efter den tilsvarende lovgivning for statsautoriserede revisorer og landinspektører.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 5* kan nævnet offentliggøre sine afgørelser.

Ifølge det nuværende advokatnævns praksis bekendtgøres alle nævnskendelser, hvorefter advokater suspenderes, med en kort meddelelse i Statstidende med angivelse af advokatens navn og adresse samt suspensionens varighed. En sådan meddelelse i Statstidende medfører normalt omtale i de lokale aviser. Samtidig gengives sådanne kendelser i fuld ordlyd i tidsskriftet »Advokaten«, der i øvrigt indeholder et bredt udvalg af anonymiserede kredsbestyrelses- og advokatnævnskendelser af mere almindelig interesse. Herudover har advokatnævnet i de senere år i enkelte tilfælde bekendtgjort afgørelser vedrørende navngivne advokater, der er pålagt større bøder for gentagne tilsidesættelser af deres pligter.

Justitsministeriet er enig i, at det bortset fra tilfælde af frakendelse, som offentligheden altid bør informeres om, må afgøres ud fra en konkret vurdering, om en afgørelse bør bekendtgøres med angivelse af navnet på den pågældende advokat. Det er imidlertid af væsentlig betydning, at offentligheden i videst muligt omfang får mulighed for at blive bekendt med tilfælde, hvor advokatnævnet har konstateret, at en advokat i grovere tilfælde klart har tilsidesat de særlige pligter, der påhviler en advokat. Advokatnævnet bør derfor normalt offentliggøre afgørelser vedrørende sådanne forhold.

Til § 147 d.

På baggrund af advokatudvalgets lovudkast har justitsministeriet overvejet, hvorvidt der burde tillægges advokatrådet som tilsynsmyndighed og eventuelt andre klagere en egentlig ret til at indbringe advokatnævnets afgørelser i disciplinærsager for domstolene.

Justitsministeriet finder imidlertid, at den foreslåede sammensætning af advokatnævnet må give den fornødne sikkerhed for, at klagesagerne bliver behandlet og afgjort på en fuld betryggende måde, således at der ud fra sædvanlige retssikkerhedshensyn alene bør gives den berørte advokat adgang til at få afgørelsen prøvet ved de almindelige domstole.

Ifølge bestemmelsen i § 147 d kan den advokat, der er blevet pålagt en disciplinær sanktion, indbringe spørgsmålet for landsretten i den borgerlige retsplejes former.

For så vidt angår de sanktioner i form af advarsel, irettesættelse og bøde samt fratagelse af en sag, der er nævnt i § 147 c, stk. 1 og 2, skal advokaten anlægge sagen imod nævnet. Sagsanlæg har i disse tilfælde opsættende virkning.

Efter bestemmelsen i *stk. 1, 2. pkt.*, kan landsretten stadfæste, ophæve eller ændre advokatnævnets afgørelser efter § 147 c. Bestemmelsen medfører, at domstolene – i modsætning til hvad der gælder efter retsplejeloven i dag – kan foretage en udtømmende prøvelse af advokatnævnets afgørelser, såvel med hensyn til, hvorvidt en advokat har tilsidesat en pligt, herunder handlet i strid med god advokatskik, som med hensyn til valget og udmålingen af selve sanktionen.

Til § 147 e.

Efter bestemmelsen i *stk. 1* kan afgørelser om frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed m.v. indbringes for landsretten, der kan foretage en udtømmende prøvelse af advokatnævnets afgørelse. På grund af foranstaltningernes indgribende karakter foreslås det i overensstemmelse med de principper, der ligger til grund for reglerne om rettighedsnægtelse i straffelovens § 78 og anden nyere lovgivning om frakendelse af rettigheder, at advokaten ikke selv behøver anlægge sagen, men blot kræve, at afgørelsen forelægges landsretten, hvorefter justitsministeriet skal anlægge sagen. Fremsætter advokaten begæring om fri proces over for retten, har han krav herpå, hvis de økonomiske betingelser i retsplejelovens § 330, stk. 1, nr. 2, er opfyldt.

Ifølge bestemmelsen i *stk. 3* har begæring om sagsanlæg opsættende virkning, men landsretten kan i de tilfælde, hvor advokaten er frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed, udelukke den pågældende fra at udøve virksomheden, indtil sagen er endeligt afgjort.

Til § 147 f.

Bestemmelsen giver advokatnævnet adgang til at ophæve en frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed m.v. I tilfælde, hvor frakendelsen er sket indtil videre, og der er forløbet mere end 5 år efter frakendelsen, kan den pågældende, hvis advokatnævnet afslår at imødekomme en ansøgning om ophævelse af frakendelsen, forlange, at justitsministeriet indbringer spørgsmålet for landsretten. Bestemmelsen bygger på princippet i reglerne om generhvervelse af rettigheder i straffelovens § 79, jfr. § 78.

Til nr. 7.

Som anført i bemærkningerne til § 146 kan advokatnævnets afgørelse i en salærtvist ikke umiddelbart fuldbyrdes, og en afgørelse er ikke til hinder for, at en salærtvist indbringes for de almindelige domstole.

I tilfælde, hvor advokaten anlægger sag imod klageren med en påstand, der fraviger kredsbestyrelsens eller advokatnævnets afgørelse til skade for klageren, bør der – på samme måde som i forbrugernævnsager – tilkomme klageren fri proces, hvis den pågældende opfylder de økonomiske betingelser herfor.

Det samme bør gælde, hvis der opstår tilfælde, hvor en advokat i strid med god advokatskik ikke er villig til at opfylde en afgørelse, der er truffet af en kredsbestyrelse eller advokatnævnet.

Det foreslås derfor, at bestemmelsen i retsplejelovens § 335 a om fri proces til forbrugere i forbrugerklagenævnsager udvides til også at omfatte sager, der er afgjort af en kredsbestyrelse eller advokatnævnet. Af lovtekniske grunde er hele bestemmelsen omformuleret, således at nr. 3 og 4 omfatter salærklagesagerne.

Til nr. 8.

I advokatudvalgets betænkning foreslås det side 56 i forbindelse med overvejelserne af reglerne om landsretsprøven, at der tilvejebringes hjemmel for, at en prøve kandidat kan beskikkes for en part, der har fri proces.

Den foreslåede bestemmelse åbner adgang herfor.

Til nr. 9.

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 361 kan en forbruger under visse betingelser kræve, at en sag, der er anlagt ved de almindelige domstole, indbringes for forbrugerklagenævnet, og sagen udsættes herefter på ubestemt tid ved retten.

En tilsvarende adgang bør gennemføres for så vidt angår salærsager. Spørgsmålet vil navnlig tænkes at kunne opstå i tilfælde, hvor en advokat har anlagt en sag ved domstolene for at inkassere et salærtilgodehavende, og hvor klienten over for retten gør gældende, at salærkravet er for stort.

Til nr. 10.

Ved lov nr. 153 af 16. april 1971 om ændring af retsplejeloven blev bestemmelsen i retsplejelovens § 837, stk. 1, 3. pkt., ophævet, idet den ikke skønnes at have praktisk betydning. Efter bestemmelsen kunne retten gøre imødekommelsen af en begæring fra en forsvarer om indkaldelse af vidner betinget af, at tiltalte stillede sikkerhed for de omkostninger, som derved ville forvoles. Da heller ikke bestemmelsen i retsplejelovens § 839, stk. 1, sidste pkt., om tiltaltes sikkerhedsstillelse for omkostninger ved foretagelse af bevishandlinger inden domsforhandlingen skønnes at have praktisk betydning, foreslås den ophævet.

Til nr. 11 og 12.

Ændringerne er af redaktionel karakter.

Til § 2.

Efter eksekutortilsynslovens § 8, stk. 1, skal eksekutorboers kontante midler med undtagelse af det beløb, der skønnes nødvendigt til løbende udbetalinger, dog højst 1.000 kr., anbringes i bank eller sparekasse.

Ændringsforslaget har til formål at bringe denne beløbsgrænse, der ikke har været reguleret siden eksekutortilsynslovens gennemførelse i 1926, i overensstemmelse med de regler for kassebeholdninger, der gælder for advokaters forvaltning af andre boer end eksekutorboer og for konkursboer.

Til § 3.

Ifølge bestemmelsen træder hovedparten af loven i kraft den 1. juli 1982. Reglerne om advokatsamfundet og den nye advokatklageordning træder dog først i kraft den 1. juli 1983.

Gennemførelsen af disse regler forudsætter bl.a. betydelige ændringer i advokatsamfundets vedtægter, hvorfor de nye vedtægter bør forelægges for og vedtages af advokatsamfundets højeste organ, advokatmødet, hvor alle advokater er berettiget til at deltage. Dette vil først kunne ske på næste ordinære advokatmøde, der afholdes i maj måned 1983.

På grund af den nære sammenhæng, der er mellem den nye klageordning og de foreslåede regler i

F.t.l. vedr. rettens pleje m.v.

§§ 126 og 127 om god advokatskik m.v., bør disse regler først træde i kraft samtidig med klageordningen.

De sager, der den 1. juli 1983 ikke er afsluttet af de hidtidige klageorganer, vil blive afgjort af de nye kredsbestyrelser og af advokatnævnet. I disciplinærsager vedrørende handlinger, der er begået inden lovens ikrafttræden, må princippet i straffe-

lovens § 3 lægges til grund ved afgørelsen.

Til § 4.

Bestemmelsen har til formål at sikre, at personer, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden opfylder de hidtil gældende betingelser for at opnå beskikkelse og virke som advokat i enkeltmandsvirksomhed, bevarer denne retsstilling.

I det følgende gengives de bestemmelser, der berøres af lovforslaget.

Lov om rettens pleje.

§ 4.

Stk. 2. Østre landsret, der har sit sæde i København, består af en præsident og 42 andre landsdommere; vestre landsret, der har sit sæde i Viborg, består af en præsident og 19 andre landsdommere.

§ 15. Københavns byret består af en præsident og 30 andre dommere.

Stk. 2. Retten i Århus består af en præsident og 11 andre dommere.

Stk. 3. Retten i Odense består af en præsident og 8 andre dommere.

Stk. 4. Retten i Aalborg består af en præsident og 7 andre dommere.

§ 16.

Stk. 2. Oppebørsel og regnskabsaflæggelse hører, for så vidt angår statskassen tilfaldende indtægter af skiftevesenet, under chefen for skiftekontoret og, for så vidt angår afgifter vedrørende fogedforretningerne og tinglysningsforretningerne, under vedkommende dommer eller den fuldmægtig, præsidenten bemyndiger dertil.

§ 52. Til fast eller midlertidigt at beklæde stillingerne som justitssekretær, chef for skiftekontoret under Københavns byret, protokolsekretær ved højesteret og fuldmægtig ved domstolene udkræves, at vedkommende er myndig, uberygtet og vederhæftig, samt har bestået juridisk kandidateksamen.

§ 105, *stk. 1.* Udøvelse af advokatvirksomhed er uforenelig med stillingen som rigsadvokat eller statsadvokat. Dog skal den anklager, der har beskikkelse som advokat, med sine foresattes tilladelse kunne overtage udførelsen af enkelte borgerlige retssager.

Retsplejelovens første bogs sjette afsnit.

Kapitel 12.

Advokaters beskikkelse og adgang til at benytte fuldmægtig m.m.

§ 119. Advokater beskikkes af justitsministeren. Beskikkelse meddeles efter anmodning enhver, som har dansk indfødsret, er fyldt 25 år, ikke er ude af rådighed over sit bo, har ført en retskaffen vandel og har bestået juridisk kandidateksamen.

Stk. 2. Endvidere skal den pågældende i 3 år have været i virksomhed som professor i retsvidenskab, dommer, statsadvokat, politimester, politiinspektør, politiadvokat, auditor, anklager ved byret, kontorchef under Københavns politi, fuldmægtig i dettes kontor for politisager, fuldmægtig under en ret, autoriseret eller statsansat fuldmægtig hos en dommer eller en politimester eller stadig som autoriseret fuldmægtig hos en advokat med møderet for landsret eller som medhjælper hos en statsadvokat have deltaget i behandlingen af retssager.

Stk. 3. Til udbringelse af de i *stk. 2* omhandlede 3 år kan medregnes den tid, den pågældende som autoriseret fuldmægtig hos en advokat uden møderet for landsret har deltaget i dennes forretninger, derunder behandlingen af retssager. Den, der har været fuldmægtig på et amtskontor, sekretær ved en landsret, sø- og handelsretten i København eller Københavns byret, sekretær i Københavns overpræsidium, politikommissær med kommando, ekspeditionssekretær i Københavns politis kontor for straffesager eller fuldmægtig i dettes politikontor, kan medregne i alt 2 års virksomhed i sådan stilling.

Stk. 4. Til udbringelse af de omhandlede 3 år kan virksomhed i forskellige af de i *stk. 2* og 3 nævnte stillinger sammenlægges.

Stk. 5. Den, der mod eget ønske er fjernet fra en af de fornævnte tjenestemandstillinger på en sådan måde, at den almindelige

pensionsret er gået tabt eller indskrænket, kan ikke medregne den pågældende tjenestemandsvirksomhed som grundlag for meddelelse af beskikkelse.

§ 120. For beskikkelse som advokat erlægges en afgift af 200 kr., der tilfalder statskassen.

Stk. 2. Forinden beskikkelsen udleveres til vedkommende, har han at underskrive en højtidelig forsikring om, at han med flid og troskab vil udføre de sager, der betros ham, og at han i det hele samvittighedsfuldt vil opfylde sine pligter som advokat. Formen for denne erklæring fastsættes af justitsministeren.

§ 121. Bortset fra det i § 1 a omhandlede tilfælde kan udøvelse af advokatvirksomhed ikke forenes med nogen stilling som dommer, justitssekretær, fuldmægtig ved domstolene, rigsadvokat eller statsadvokat eller med nogen ansættelse i politiets tjeneste eller ved en overøvrighed. Justitsministeren bestemmer i hvert enkelte tilfælde, hvorvidt udøvelse af advokatvirksomhed kan forenes med ansættelse i det offentlige tjeneste i øvrigt.

Stk. 2. Ønsker en advokat, som befinder sig i nogen af de stillinger, med hvilke udøvelse af advokatvirksomhed i almindelighed er uforenlig, i et enkelt tilfælde at overtage udførelsen af en retssag, skal dette dog ikke være ham forment, når han dertil erholder sine foresattes tilladelse.

§ 122. Ingen advokat må samtidig have kontor i flere retskredse.

Stk. 2. Advokater, som har oprettet kontor mere end ét sted inden for en retskreds, og som ved gennemførelsen af en ændret retskredsinddeling ellers på grund af reglen i stk. 1 ville udelukkes fra at fortsætte dermed, kan af justitsministeriet opnå tilladelse til fortsat at have kontorer i hidtidigt omfang.

§ 123. Enhver advokat er berettiget til at give møde for byret samt for Københavns sø- og handelsret i sager, som i medfør af §§ 224-25 ville høre under byret.

Stk. 2. For den særlige klageret er ligeledes enhver advokat berettiget til at give møde.

§ 124. Advokater, der opfylder betingelserne i stk. 2 og 3, er mødeberettigede for

landsret samt for sø- og handelsretten i København i sager, som i medfør af § 226 ville henhøre under landsret.

Stk. 2. Den pågældende skal i 3 år have været i virksomhed som advokat eller i en af de i § 119, stk. 2, nævnte virksomheder, dog at kun halvdelen af den tid, han har været i virksomhed som kontorchef under Københavns politi, fuldmægtig i dettes kontor for politisager, fuldmægtig under en ret eller autoriseret eller statsansat fuldmægtig hos en dommer eller politimester, kan medregnes til udbringelse af de 3 år. § 119, stk. 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Endelig skal den pågældende have bestået en prøve for landsretten.

§ 125. Den i § 124 nævnte prøve består i, at den pågældende for en landsret udfører to sager, som sluttes med mundtlig domsforhandling, og hvoraf mindst én skal være borgerlig og for sagsøgeren. Hvis landsretten finder det påkrævet, kan den dog forlange, at prøven udvides til at omfatte tre sager, heraf mindst to borgerlige og mindst én for sagsøgeren.

Stk. 2. Prøven er bestået, når landsretten finder udførelsen af sagerne forsvarlig. Prøven kan ikke aflægges mere end to gange, og den pågældende skal forinden fremlægge justitsministeriets tilkendegivelse om, at han efter bestået prøve opfylder betingelserne for møderet for landsret.

§ 126. Mødeberettiget for højesteret er enhver advokat, der er mødeberettiget for landsret, når han til højesterets justitskontor har indgivet anmeldelse bilagt med en tilkendegivelse fra justitsministeriet om, at han i 5 år har været i virksomhed som advokat med møderet for landsret, og med en erklæring fra vedkommende landsret om, at han er øvet i procedure.

Stk. 2. En advokats møderet for højesteret bortfalder, dersom højesteret skønner, at vedkommende har vist sig uegnet til at procedere for højesteret, men kan dog generhverves ved rettens beslutning derom.

§ 127. Ingen advokat kan give møde eller lade møde for en ret, der beklædes af en enkeltdommer, med hvem advokaten er gift eller er beslægtet eller besvogret i anden grad af sidelinjen eller nærmere.

§ 128. Under mundtlig forhandling i domssager for landsret, Københavns sø- og handelsret i sager, der i medfør af § 226 ville høre under landsret, og for højesteret er det ikke advokater tilladt at give møde ved en anden, medmindre denne er en advokat, der ville være berettiget til selv at møde for vedkommende domstol i den pågældende sag. Dog skal det være advokater tilladt ved enhver uberygtet person at fremsætte og begrundede begæring om sagens udsættelse på grund af forhold, hvorved advokaten selv hindres i at give møde.

§ 129. Uden for mundtlig forhandling i domssager for landsret, Københavns sø- og handelsret i sager, som i medfør af § 226 ville høre under landsret, og for højesteret samt uden begrænsning for byret og sø- og handelsretten i sager, der ifølge § 225 ville høre under byret, er det advokater tilladt uden særlig angivelse af grund at lade møde for sig ved deres autoriserede fuldmægtige. Under fagedforretninger kan advokater lade møde ved enhver uberygtet person, der er fyldt 18 år, medmindre der i mødet skal foregå forhandling om en tvist, eller fagedretten i øvrigt finder sådant møde uhensigtsmæssigt.

Stk. 2. Med angivelse og på rettens eller modpartens forlangende bevisliggørelse af lovligt forfald kan advokater under de i denne paragraf omhandlede rettergangsforetagender give møde ved enhver uberygtet person, der er fyldt 18 år.

Stk. 3. De til møde for landsret berettigede advokater kan derhos lade møde ved mundtlig forhandling i domssager for landsret og uden begrænsning for sø- og handelsretten ved deres autoriserede fuldmægtige, for så vidt der af justitsministeriet er meddelt disse tilladelse dertil. Sådant tilladelse gives af justitsministeriet, når den pågældende i mindst 2 år som autoriseret fuldmægtig hos en til møde for landsret berettiget advokat stadig har deltaget i behandlingen af retssager, særlig ved møde under mundtlig forhandling i domssager. Tilladelsen gælder dog kun for 2 år.

§ 129 a. Med henblik på opfyldelsen af direktiver udstedt af De europæiske Fællesskaber kan justitsministeren fastsætte bestemmelser om udøvelse af advokatvirksomhed her i landet, herunder om møderet for dom-

stolene, for advokater, der er etableret i en anden EF-medlemsstat.

§ 130. Enhver advokat er berettiget til at have en eller to autoriserede fuldmægtige, der skal være uberygtede og have bestået juridisk kandidateksamen. Autorisationen meddeles af dommeren i den retskreds, hvor vedkommende advokat har kontor. I de områder, der er henlagt til de i § 15 og § 16 a nævnte retter, meddeles autorisationen dog af rettens præsident eller den dommer, der er beskikket i medfør af § 16 a, stk. 3.

Kapitel 13.

Advokaters rettigheder og pligter.

§ 131. Advokaterne er på den måde og med de begrænsninger som i denne lov bestemt eneberettigede til at udføre retssager for andre. En bemyndigelse til i eget navn at indtale en fordring eller anden rettighed (»mandatarfuldmagt«) kan ikke give den, hvem bemyndigelsen er givet, ret til selv at møde i sagen, når han ikke ville være berettiget til at give møde som advokat for vedkommende domstol i den pågældende sag.

Stk. 2. Dersom indgreb i advokaternes eneret sker gennem en proformatransport, er overenskomst om, at transportgiveren skal betale bøde, som måtte blive transporthaveren idømt, ugyldig, og det i tilfælde af sådant proformaværk tilsatte vederlag for udførelse af sager kan ikke søges betalt samt kan, hvis det er erlagt, søges tilbage.

§ 132. Ingen advokat er, bortset fra de tilfælde, hvor han hertil kan beordres, pligtig at påtage sig udførelsen af en retssag.

§ 133. Advokater er pligtige med flid og troskab at udføre de dem betroede forretninger. De er pligtige at fremme de dem betroede retssager med den hurtighed, som tilfældets beskaffenhed tillader. De må som en følge heraf ikke forhale sagerne ved unødvendige udsættelser, grundløse formalitetsindsigelser eller andre udflugter. De skal afholde sig fra usømmelig tale og skrivemåde for retten og efterkomme de pålæg, som særlig gives dem af retten i medfør af denne lov.

§ 134. Ingen advokat må kræve højere betaling, end der skønnes billigt, for den bi-

stand og tjeneste, han i sådan egenskab yder ved udførelse af retssager.

Stk. 2. For øvrigt er det ikke forbudt at betinge sig højere betaling for det tilfælde, at sagen vindes, end for det tilfælde, at den helt eller for en del tapes, lige så lidt som det er forbudt at betinge sig en vis andel i sagens genstand.

Stk. 3. Overenskomster om betaling, der åbenbart foruretter en af parterne, er ugyldige.

§ 135. Advokater, der er antaget til at udføre sager for parter, der har fri proces, skal rådgive og bistå ubemidlede i retlige anliggender.

Stk. 2. Advokater, der ikke er omfattet af stk. 1, kan ved anmeldelse til den myndighed, som justitsministeren bestemmer, påtage sig en tilsvarende forpligtelse.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om ydelse af retshjælp, herunder om omfanget af advokaternes forpligtelse, hvilke sagsområder retshjælpen skal omfatte, og hvem der skal være berettiget til retshjælp.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om vederlag til advokater for ydelse af retshjælp og om tilskud af statskassen til betaling af vederlaget. Det kan bestemmes, at den, der søger retshjælp, selv skal betale en del af vederlaget.

Stk. 5. Justitsministeren kan bestemme, at reglerne i stk. 1-4 ikke skal gælde i områder, hvor der ydes retshjælp af et retshjælpskontor. Justitsministeren kan af statskassen yde tilskud til sådanne kontorer.

§ 136. Advokater, som overtræder de i nærværende lov givne forskrifter eller i øvrigt forser sig i deres virksomhed som advokater, anses med de i straffelovens kap. 16 omhandlede straffe.

Stk. 2. Når den straf, som skal pålægges en advokat, ikke er højere end bøder, og ingen særlig bevisførelse udfordres for at oplyse det strafbare forhold, kan straffen pålægges under den sag, med hensyn til hvilken forseelsen er begået, enten ved en særskilt kendelse eller ved den endelige dom.

Kapitel 14.

Ophør af retten til advokatvirksomhed.

§ 137. Når under en straffesag en advokat er sigtet for et efter borgerlig straffelovs kap.

19 eller 28 strafbart forhold, for hvilket en højere straf end bøde eller hæfte skønnes at være forskyldt, kan retten beslutte at suspendere ham fra advokatvirksomheden, indtil sagen er endelig afgjort.

Stk. 2. Når en advokat ved dom findes skyldig i et strafbart forhold, der gør ham uværdig til den agtelse og tillid, som bør kræves til advokatvirksomhed, kan retten til at udøve sådan virksomhed ved dommen frakendes ham for et bestemt tidsrum fra 1 til 5 år eller for bestandig. Justitsministeren kan undtagelsesvis, når 5 år er forløbet efter straffens udståelse, forældelse eller eftergivelse eller ved betinget dom efter dommens afsigelse, efter indhentet erklæring fra advokatrådet meddele ham ny beskikkelse.

Stk. 3. Har en advokat gjort sig skyldig i et af de i straffelovens § 290, stk. 1, eller § 300 omhandlede forhold, uden at påtale finder sted, kan retten til advokatvirksomhed på foranledning af justitsministeren ved dom frakendes ham for et bestemt tidsrum fra 1 til 5 år eller for bestandig. Sagen behandles i strafferetsplejens former. Bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Når en dom til fortabelse af ret til advokatvirksomhed er overgået en advokat, kan han ikke, selv om han påancker sådan dom, fortsætte sin virksomhed, før han ved endelig dom har fået sin dom forandret.

§ 138. Kommer en advokat under konkurs, skal justitsministeriet fratage ham retten til at udøve advokatvirksomhed og kan som regel først tilbagegive ham den, når han fremskaffer erklæring fra samtlige de i konkursboet anmeldte kreditorer om, at de ikke har noget krav på ham. Bliver en advokat umyndiggjort, skal justitsministeriet ligeledes fratage ham retten til at udøve advokatvirksomhed, så længe umyndiggørelsen vedvarer.

Stk. 2. Retten til at udøve advokatvirksomhed kan på foranledning af justitsministeriet frakendes en advokat ved dom, såfremt han på grund af sindssygdом er uskikket til at udøve sådan virksomhed. Under sagen, der behandles i den borgerlige retsplejens former, tilkommer der advokaten fri proces i begge instanser. Påstås grunden til frakendelsen ikke længere at være til stede, indhenter justitsministeriet en erklæring fra retslægerådet. Dersom justitsministeriet på grundlag af denne erklæring finder det forsvarligt, tilbagegi-

ver det ham retten. I modsat fald kan den pågældende fordre retslig afgørelse af spørgsmålet ved genoptagelse af den tidligere sag. Sådant genoptagelse kan dog kun fordres med et års mellemrum, og fri proces kan ikke kræves.

Stk. 3. I samtlige ovennævnte tilfælde, såvel som når en advokat har deponeret sin beskikkelse i justitsministeriet, kan han som regel først få beskikkelsen udleveret på ny, når han har fremskaffet vandelsattest og rådhedsattest som i § 119 ommeldt, og advokatrådets erklæring har været indhentet.

§ 138 a. Så længe retten til at udøve advokatvirksomhed er frataget en advokat af justitsministeriet, såvel som når han ved dom er frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed, er han uberettiget til at betegne sig som advokat eller til at benytte nogen anden betegnelse, der er egnet til at bibringe offentligheden den fejlagtige antagelse, at han stadig har ret til at udøve advokatvirksomhed.

Stk. 2. Medens en advokat har deponeret sin beskikkelse i justitsministeriet, er han, medmindre der træffes anden bestemmelse af ministeriet, berettiget til at betegne sig som advokat, dog ikke i forbindelse med forretningsforhold.

Kapitel 15.

Advokatsamfund og advokatråd.

§ 139. Samtlige advokater udgør et samfund.

§ 140. Advokatsamfundet skal have en bestyrelse, der benævnes advokatråd.

Stk. 2. Advokatrådet består af en formand og 12 andre medlemmer, alle valgte på et almindeligt advokatmøde efter reglerne om forholdstalsvalg. Nærmere regler om valgmanden kan gives i de i henhold til § 147 oprettede og stadfæstede vedtægter. Samtlige valg gælder for 4 år. Advokatrådet vælger af sin midte en næstformand.

§ 141. Til almindeligt møde af samfundets medlemmer indbydes ved en offentlig bekendtgørelse i Statstidende med mindst 14 dages varsel.

§ 142. Almindelige møder sammenkaldes dels for at vælge medlemmer af advokatrådet, dels for at afhandle andre genstande

vedkommende advokatstandens forhold og interesser.

Stk. 2. Advokatrådet sammenkalder møder, så ofte dette findes nødvendigt; når et antal af mindst en fjerdedel af medlemmerne af advokatsamfundet, eller når en af landsretternes præsidenter forlanger det, er advokatrådet pligtigt at sammenkalde møde.

Stk. 3. Første gang efter, at denne lov er trådt i kraft, sammenkalder præsidenten for østre landsret møde til valg af et advokatråd.

§ 143. Advokatrådet har ikke blot at påse, at advokaterne i deres forhold som sådanne holder sig lovene efterrettelige, men også, at de i deres advokatvirksomhed undgår alt, hvad der ikke kommer overens med den hæderlighed, nøjagtighed og pålidelighed, som en offentlig beskikket advokat altid må udvise, ligesom det med bindende virkning har ret til at afgøre tvistigheder angående vederlag for den af dem i denne deres egenskab ydede tjeneste og bistand til private, når disse i denne anledning henvender sig til det.

§ 144. I henhold til den foregående paragraf kan advokatrådet skride ind mod hvert enkelt samfundsmedlem, såvel af egen drift som ifølge begæring. Det samme gælder, når en advokat uden for sin advokatvirksomhed i forretningsforhold eller i andre forhold af økonomisk art har udvist en adfærd, der er uværdig for en advokat, selv om tilfældet ikke falder ind under reglen i § 137, stk. 2, 1. pkt.

Stk. 2. Advokatrådet kan tildele de enkelte medlemmer af advokatsamfundet irettesættelser, forbyde dem udførelsen af enkelte sager eller forretninger, pålægge dem bøde af ikke over 50.000 kr., suspendere dem fra advokatvirksomheden i en vis tid, dog ikke længere end 1 år. Beslutningen om anvendelsen af disse straffe bør indeholde en bestemmelse om, hvorvidt den ved rådets foranstaltning vil være at bekendtgøre i Statstidende, og i bekræftende fald tillige, i hvilke nærmere angivne af de på stedet mest udbredte blade. I tilfælde, hvor advokatrådet ikke finder tilstrækkelig anledning til at anvende straf, kan det give advarsel.

Stk. 3. Dog kan de nævnte straffe ikke anvendes og advarsel ikke gives, uden at den pågældende har haft tilstrækkelig lejlighed til at erklære sig over de ham gjorte bebrejdel-

ser og fremkomme med sit forsvar, mundtlig eller skriftlig.

Stk. 4. Til oplysning i disse sager og de i § 143 nævnte tvistigheder samt sådanne tvistigheder, som ifølge advokatsamfundets vedtægter, jfr. § 147, efter begge parterers begæring afgøres af advokatrådet, kan dette lade afhøring af parter og vidner foretage ved underretten på det sted, hvor parten eller vidnet bor.

§ 145. Går advokatrådets beslutning ud på advarsel, irettesættelse, bøde over 40 kr., forbud imod udførelsen af enkelte sager eller forretninger eller suspension, kan den pågældende advokat fordr beslutningen, forinden den kan træde i virksomhed, prøvet af den landsret, i hvis kreds han har kontor, når han inden 3 dage forlanger dette ved en skrivelse til landsrettens præsident.

Stk. 2. Landsrettens præsident har da at kalde advokatrådet og den pågældende advokat til et møde med landsrettens medlemmer, af hvilke mindst 5 må være til stede.

Stk. 3. I dette møde, som holdes for lukkede døre, gives der alle vedkommende lejlighed til mundtlig at udtale sig, hvorefter landsretten enten stadfæster eller ophæver advokatrådets beslutning.

§ 146. Advokatrådet har at føre tilsyn med de personer, som forbereder sig til advokatvirksomheden. Ethvert andragende om beskikkelse som advokat skal forelægges advokatrådet til erklæring. Dersom advokatrådets erklæring går ud på, at den pågældende ikke kan antages virkelig at have deltaget i advokatforretningers udførelse eller at have med tilbørlig flid overværet retsforhandlingerne, eller på, at han ikke har ført en retskaffen vandel, kan andragendet om beskikkelse i reglen ikke tages til følge, dog kan justitsministeren, når særegne grunde taler derfor, tildele vedkommende beskikkelse, uagtet hans andragende ikke anbefales af advokatrådet, men dog ikke førend efter, at der på ny er givet dette lejlighed til at ytre sig.

Stk. 2. Endvidere skal der, forinden justitsministeriet meddeler de i §§ 125 og 126, stk. 1, nævnte tilkendegivelser, indhentes erklæring fra advokatrådet om, hvorvidt den pågældende opfylder de i henholdsvis § 124,

stk. 2, og § 126, stk. 1, opstillede betingelser med hensyn til forudgående virksomhed.

§ 147. For advokatsamfundet kan der angående samfundets indre anliggender oprettes vedtægter, som dog ikke må indeholde noget, der strider mod denne lov.

Stk. 2. Sådanne vedtægter skal behandles og vedtages med absolut stemmeflerhed på et almindeligt møde og derefter forelægges kongen, som enten stadfæster dem eller nægter dem stadfæstelse.

Stk. 3. Ved de nævnte vedtægter kan det bestemmes, at dele af den virksomhed, som ifølge denne lov udøves af advokatrådet, henlægges til et særligt advokatnævn, valgt af advokatsamfundets medlemmer ved indirekte valg efter reglerne om forholdstalsvalg, eller, bortset fra tildeling af straffe i medfør af § 144, til bestyrelserne for lokale kredse af advokatsamfundet, for kendelsers vedkommende dog med adgang til anke til advokatrådet eller til det foran omhandlede nævn. Endvidere kan der i vedtægterne gives nærmere regler om, i hvilket omfang advokatrådets, det foran omhandlede nævns eller kredsbestyrelsernes behandling af de til dem henlagte sager kan ske ved mindre, inden for rådet, nævnet eller kredsbestyrelserne nedsatte udvalg.

§ 335 a. Forbrugere, der opfylder betingelsen i § 330, stk. 1, nr. 2, har fri proces i sager, der indbringes af forbrugeren for at få opfyldt en afgørelse, der er truffet af forbrugerklagenævnet eller et klage- eller ankenævn, der er godkendt af forbrugerklagenævnet, eller et forlig, der er indgået for et af disse nævn. Det samme gælder, hvis sagen indbringes af modparten med påstand om ændring af afgørelsen eller forliget til skade for forbrugeren. Uanset bestemmelserne i § 333 betales eventuelle omkostninger til modparten af statskassen.

§ 336 b. I ankesager kan den advokat, der har været beskikket under behandlingen i foregående instans, beskikkes til også at føre sagen for den overordnede ret, såfremt han er mødeberettiget for denne ret.

Stk. 2. Efter partens anmodning kan en advokat, der ikke er antaget ved vedkommende ret, beskikkes, såfremt det findes forsvarende, og advokaten er mødeberettiget for retten og villig til at lade sig beskikke.

§ 361. Anmoder en forbruger om, at en sag, der kan indbringes for forbrugerklagenævnet eller et klage- eller ankenævn, der er godkendt af forbrugerklagenævnet, behandles ved vedkommende nævn, udsætter retten sagen på ubestemt tid og sender den til nævnet.

Stk. 2. Anmodning om nævnsbehandling efter stk. 1 skal så vidt muligt fremsættes i 1. retsmøde eller, såfremt sagen forberedes skriftligt, i svarskriftet. Anmodning kan fremsættes mundtligt til retsbogen. Sagsøgte behøver ikke afgive svarskrift, såfremt anmodningen fremsættes rettidigt. Retten kan, hvis særlige omstændigheder taler derfor, tage hensyn til en anmodning, der fremsættes senere end angivet i 1. pkt., men dog inden domsforhandlingens begyndelse.

Stk. 3. Forbrugeren skal gøres bekendt med muligheden for nævnsbehandling.

Stk. 4. Ønsker en af parterne behandlingen ved retten fortsat efter, at nævnet har truffet afgørelse i sagen, eller efter, at der er indgået forlig for nævnet, skal han indlevere stævning til den ret, hvor sagen oprindelig er anlagt. Han anses herefter som sagsøger. I henseende til beregning af procesrente, afbrydelse af frister for sagsanlæg og afbrydelse af forældelse anses sagen for anlagt ved det oprindelige sagsanlæg, medmindre den pågældende part ikke har fremmet sagen behørigt.

§ 839, stk. 1. Skal afhørelse af vidner eller syns- eller skønsmænd foregå forinden domsforhandlingen, har statsadvokaten at rette fornøden begæring til vedkommende undersøgelsesret. Er der fare for, at et bevis ville spildes, hvis dets optagelse skulle bero indtil reglerne i §§ 834–38 er iagttagne, retter statsadvokaten uden yderligere forberedende

skridt, end omstændighederne tillader, begæring til undersøgelsesretten; dog skal i ethvert fald meddelelse herom snarest muligt indleveres på landsrettens kontor, og underretning tillige gives forsvareren. Under samme betingelse og med samme forpligtelse kan forsvareren rette begæring om bevishandlinger umiddelbart til undersøgelsesretten, der afgør, om den her fastsatte betingelse er til stede; for de omkostninger, som bevisoptagelsen vil medføre, må i dette tilfælde sådan sikkerhed stilles, som undersøgelsesretten bestemmer.

§ 886, stk. 1. Nævningerne afgør, om straffen skal forhøjes eller nedsættes uden for den almindelige strafferamme eller bortfalde, alt på grund af omstændigheder, som ifølge loven skal eller kan have sådan virkning. Dog tilkommer det ikke nævningerne at afgøre spørgsmål om anvendelse af straffelovens § 10, stk. 4, og § 86. Vedrørende straffens forhøjelse på grund af gentagelse tilkommer det kun nævningerne at afgøre spørgsmålet om tidspunktet for den påtalte handling.

§ 967. Domme i straffesager, afsagt af sø- og handelsretten, påankes til højesteret efter reglerne i kap. 82, dog at reglerne i § 962, stk. 2–4, finder tilsvarende anvendelse. Om ankegrundene finder § 966, stk. 2, anvendelse.

Lov nr. 119 af 20. april 1926 om tilsyn med de af eksekutorer behandlede dødsboer

§ 8, stk. 1. Boets kontante midler – med undtagelse af det beløb, der skønnes nødvendigt til løbende udbetalinger, dog højst 1.000 kr. – skal anbringes i en sparekasse eller bank.

Boets på ihændehaveren lydende værdpapirer skal så vidt muligt noteres på boets navn. Afgivelse herfra kan kun ske, såfremt alle arvinger er myndige til skifteprotokollen meddeler samtykke.